

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**DĖL BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ
FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO
VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO IR TURTO NAUDOJIMO AUDITO
REZULTATŲ**

2019 m. liepos 15 d. Nr. K14-10

TURINYS

SANTRAUKA.....	3
Rekomendacijos.....	5
IŽANGA.....	7
AUDITO REZULTATAI.....	8
1. SAVIVALDYBĖS 2018 M. KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO RENGIMO VERTINIMAS.....	8
2. BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018 M. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS.....	9
2.1. Biudžeto pajamų plano vykdymas	12
2.2. Dotacijos.....	14
2.3. Dėl Savivaldybės biudžeto išlaidų.....	14
2.4. Savivaldybės mokėtinės ir gautinos sumos.....	17
2.5. Ilgalaikiai įsipareigojimai.....	18
3. PASTEBĖJIMAI DĖL SAVIVALDYBĖS 2018 M. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO DUOMENŲ.....	20
3.1. Ataskaitų rinkinio parengimo ir pateikimo vertinimas.....	20
3.2. Ataskaitų rinkinio duomenų vertinimas.....	21
3.3. Ataskaitų rinkinio duomenų korektiškumo vertinimas.....	27
3.4. Ilgalaikio turto apskaitos vertinimas.....	28
3.4.1 Dėl kelių apskaitos.....	28
3.4.2 Dėl biologinio turto.....	30
4. SAVIVALDYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIO TURTO ATASKAITOS, PAGAL 2018 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS, VERTINIMAS.....	32
5. TURTO LĖŠŲ VALDYMO NAUDOJIMO, DOSPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS.....	33
6. PASIEKTA PAŽANGA, ŠALINANT NUSTATYTUS NEATITIKIMUS IR ĮGYVENDINANT REKOMENDACIJAS.....	40
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	41
PRIEDAI.....	45

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vykdydama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo¹, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo², Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo³ nuostatas, Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Kontrolės ir audito tarnyba) atliko Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio⁴ – savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio, parengto kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinio ataskaitų rinkinio, ir savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kuriame pateikiami Savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys, ir Savivaldybės biudžeto ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo auditą.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁵, Tarptautinius audito standartus⁶. Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų ir Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo pareiškiama audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“ (ataskaitos 44 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys

Savivaldybės biudžeto 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitos 1-sav. duomenimis, lėšų likutis sudarė 1433,6 tūkst.: iš jų apyvartinių lėšų likutis – 1432,4 tūkst. Eur ir 1,2 tūkst. Eur skolintų lėšų. Pagrindinės biudžeto sąskaitos likutis – 1094,8 tūkst. Eur, ES projektų lėšų sąskaitos likutis – 112,8 tūkst. Eur, aplinkos apsaugos programos sąskaitoje lėšų likutis – 13,1 tūkst. Eur, privatizavimo fondo sąskaitos likutį sudarė 0,5 tūkst. Eur, sąskaitoje už parduotą žemę – 3,8 tūkst. Eur. Savivaldybės administracijos sąskaitoje liko nepanaudota Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų iš valstybės biudžeto 208,6 tūkst. Eur. Savivaldybės įstaigos, pagal siunčiamą Savivaldybės administracijos biudžeto skyriaus raštą⁷ ir jame nurodytus reikalavimus, nepateikia informacijos apie Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, todėl į lėšų likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įtrauktas tik Savivaldybės administracijos nepanaudota Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų iš valstybės biudžeto suma 208,6 tūkst. Eur, tačiau neįtrauktas Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos – 0,1 tūkst. Eur lėšų likutis.

Į 2018 m. pradžios likučius nebuvo įtrauktas Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos Savivaldybės administracijos – 169,2 tūkst. Eur lėšų likutis.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais); 27 str. 1 d., 9 str. 10 d.

² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 30 str. 1 d.

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos 30 d. Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais) 37 str. 1, 3 d.

⁴ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 2 str. 17 d.

⁵ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 (aktuali redakcija nuo 2017-09-27)

⁶ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

⁷ Biržų rajono savivaldybės administracijos biudžeto skyriaus 2019 m. sausio 8 d. raštas Nr. 4B-1 „Dėl 2018 m. metinių biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo ir pateikimo“.

Biržų rajono Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras 2018 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje, formoje Nr. 1 Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaitoje nurodo, kad per 2018 m. gavo 4,1 tūkst. Eur pajamų. Biudžetinių įstaigų pajamos – pajamos, gautos vykdant Biudžetinių įstaigų nuostatuose nustatytą veiklą, ir pajamos iš veiklos, kuri pagal nuostatus nepriskirta prie pagrindinės veiklos (išskyrus valstybės rinkliavą ir žyminį mokestį). Biudžetinė įstaiga, gavusi turto naudojimo (nuompinigių) bei prekių, turto ir paslaugų pardavimo pajamų įplaukų ir kitų pajamų, privalo jas pervesti į savivaldybės biudžetą. Nustatyta, kad didžioji dalis šių lėšų yra patalpų nuomininkų įmokos už komunalines paslaugas. Šios įmokos negali būti priskaitomos kaip įstaigos pajamos, o pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles, gautos iš patalpų nuomininkų įmokos už trečiųjų asmenų suteiktas komunalines paslaugas (šildymą, elektros energiją, vandenį ir panašiai) turi būti naudojamos už šių asmenų suteiktas komunalines paslaugas sumokėti.

Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros ir 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymais, 2018 m. vasario 20 d. patvirtino Biržų rajono savivaldybės 2018 metų biudžetą – 24592,6 tūkst. Eur pajamų bei paskirstė 895,4 tūkst. Eur metų pradžios apyvartinių lėšų likučius. Nustatytas 13,2 tūkst. Eur neatitikimas praėjusių metų nepanaudotos pajamų dalies, kuris viršija praėjusių metų panaudotus asignavimus.

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos iš valstybės biudžeto pervedamos tiesiogiai projekto vykdytojui, su kuriuo yra sudaryta projekto sutartis, o ne į savivaldybės išdo sąskaitą. Taip pat jei projekto vykdytojas yra savivaldybei pavaldi įstaiga – paramos lėšos turi būti pervedamos tiesiogiai jai, o ne savivaldybės išdui. Savivaldybės išdo, kaip tarpininko įsikišimas į lėšų pervedimo schemą, prieštarauja Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėms ir neatitinka patvirtintos ES paramos Valdymo ir kontrolės sistemos (VKS). Savivaldybės į biudžetus turi įtraukti administracijos ir kitų pavaldžių įstaigų iš valstybės biudžeto gautas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas⁸.

Savivaldybės turėtų pačios nusistatyti tvarką, koku būdu savivaldybės pavaldžios įstaigos turėtų pateikti savivaldybės išdui informaciją apie iš valstybės biudžeto gautas ir panaudotas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas (rekomenduojama savivaldybei nusistatyti informacijos susirinkimo formą). Nustatyta, kad Savivaldybė nėra nusistačiusi tokios tvarkos bei informacijos surinkimo formos, o pavaldžios įstaigos (išskyrus Savivaldybės administraciją) informacijos apie iš valstybės biudžeto gautas ir panaudotas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas neteikia, todėl Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje neteisingai parodyti duomenys: pajamų ekonominės klasifikacijos kode 1.3.4 neįtraukta 31,0 tūkst. Eur, o išlaidose neįtraukta 30,9 tūkst. Eur suma.

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys

Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų 5-ojo VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“ duomenys ir 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ duomenys yra nekorektiški. Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų 12-ojo, 13-ojo ir 8-ojo VSAFAS prieduose pateikti duomenys ir 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ apie nemokamai gautą turtą duomenys nekorektiški. Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų pateikti duomenys apie įsigytą turtą 12-ojo ir 13-ojo VSAFAS prieduose ir Pinigų srautų ataskaitoje nurodytos lėšos, sumokėtos už turtą, Savivaldybės konsoliduotame finansiniame ataskaitų rinkinyje pateikti nekorektiški, o nustatytos klaidų sumos yra reikšmingos.

2018 metais patikslinti Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašai, tačiau nėra paskirti atsakingi asmenys, kurie užtikrintų minėto sąrašo ir buhalterinės apskaitos

⁸ <https://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/savivaldybiu-duk>

duomenų suderinamumą ir teisingumą. Vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašų duomenys nesutampa su buhalterinės apskaitos duomenimis, inventorizacija atlikta tik į apskaitą įtrauktam turtui, todėl nesant tikslios informacijos nebuvo užtikrinta tiksli ir tikra vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaita.

Dalis Savivaldybės parkų ir skverų buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų.

Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

Turto įsigijimo ir valdymo srityje nustatėme, kad kai kuriose įstaigose nesilaikoma Biudžeto sandaros įstatymo, Viešųjų pirkimų įstatymo, apskaitą reglamentuojančių teisės aktų ir įstaigų vidinių teisės aktų reikalavimų, biudžetinės įstaigos neįsiteisina valdomo turto ir neįregistruoja Nekilnojamojo turto registre.

Ne visiems vietinės reikšmės keliams (gatvėms) atlikti kadastriniai matavimai ir ne visi keliai (gatvės) teisiškai įregistruoti.

Dalis Savivaldybės parkų ir skverų želdinių neįteisinti.

Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos darbo užmokesčiui, nustatytais atvejais naudotos netaikant arba netinkamai taikant teisės aktus, reglamentuojančius darbo apmokėjimą.

Rekomendacijos

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriui:

1. Nustatyti tvarką ir formą, reglamentuojančią, koku būdu Savivaldybės pavaldžios įstaigos turėtų pateikti savivaldybės išdui informaciją apie iš valstybės biudžeto gautas ir panaudotas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas (ataskaitos 12-14 psl.);

2. Užtikrinti, kad Savivaldybės įstaigos teiktų informaciją apie Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, o Savivaldybės išdas Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitoje teisingai parodytų duomenis apie gautą ir panaudotą Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramą (ataskaitos 12-14 psl.);

3. Kontroliuoti ir užtikrinti, kad Savivaldybės įstaigos nepažeistų Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatų, kurios draudžia įstaigoms savo vardu skolintis lėšų, prisiimti bet kokių skolinių įsipareigojimų (ataskaitos 18-19 psl.);

4. Užtikrinti, kad konsoliduotųjų finansinių ataskaitų duomenys būtų tikrinami, būtų pateikti teisingi ir korektiški bei parodytų tikrą Savivaldybės finansinę būklę (ataskaitos 22-27 psl.);

5. Įpareigoti atsakingus asmenis užtikrinti Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo ir buhalterinės apskaitos duomenų suderinamumą ir teisingumą (ataskaitos 28-30 psl.);

6. Patikslinti Biržų miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašą ir Vabalninko miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašą (ataskaitos 29 psl.).

7. Užtikrinti, kad į Savivaldybės buhalterinę apskaitą būtų įtraukti Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti parkai ir skverai (ataskaitos 30-31 psl.);

8. Užtikrinti su želdynais susijusių duomenų viešumą, kaip to reikalauja Želdynų įstatymo nuostatos. Savivaldybės interneto svetainėje vidaus ir išorės vartotojams kasmet pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie esamus Biržų rajono savivaldybės teritorijoje skverus, parkus, alėjas ir kt. (ataskaitos 30-31 psl.);

9. Užtikrinti, kad Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaita būtų korektiška bei atitiktų įstaigų finansinės būklės ataskaitų (išskyrus valstybės turtą) duomenis (ataskaitos 32 psl.);

10. Sutvarkyti Valstybės tarnautojų registro duomenis, kad jie atitiktų Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu (su vėlesniais pakeitimais) pagal patvirtintą Biržų rajono savivaldybės administracijos pareigybų sąrašą (ataskaitos 38 psl.);

11. Priemokas darbuotojams skirti patvirtinus Savivaldybės biudžetą bei žinant patvirtintų asignavimų darbo užmokesčiui sumą. Skiriant priemokas darbuotojams už papildomą darbą, įvertinti papildomų užduočių mastą, laiką bei rezultatus (ataskaitos 38-39 psl.).

Biržų rajono savivaldybės įstaigų: Biržų turizmo informacijos centro, Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“, Biržų rajono Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro, Biržų rajono Medeikių pagrindinės mokyklos, Biržų rajono Papilio pagrindinės mokyklos, Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokyklos, Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centro, Biržų rajono Legailių globos namų, Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“, Biržų lopšelio-darželio „Ažuoliukas“, Biržų rajono Kirdonių daugiafunkcio centro, Biržų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, VšĮ „Vaiko užuovėja“, Biržų rajono savivaldybės J. Bielinio viešosios bibliotekos, Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro, Biržų „Atžalyno“ pagrindinės mokyklos, Biržų rajono Pabiržės pagrindinės mokyklos, Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnybos, Biržų krašto muziejaus „Sėla“, Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos direktoriams:

1. Užtikrinti, kad įstaigos finansinių ataskaitų duomenys būtų tikrinami, pateikti Iždui teisingi ir korektiški bei parodytų tikrą įstaigos finansinę būklę.

Biržų rajono savivaldybės biudžetinėms įstaigoms, kuriose atlikome auditus bei audito procedūras, pateikėme raštus dėl audito rezultatų (2 priedas). Pateikėme 76 rekomendacijas dėl apskaitos klaidų taisymo, ataskaitų duomenų tikslinimo, sprendimų dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumo užtikrinimo priėmimo. Su visų audituotų subjektų vadovais, apskaitos ir kitais atsakingais darbuotojais aptarėme audito procedūrų rezultatus, įstaigos pateikė rekomendacijų įgyvendinimo planus – numatomas priemones rekomendacijoms vykdyti ir jų vykdymo terminus. Šioje ataskaitoje teikiamos tik konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio teisingumui, biudžeto ir turto naudojimui reikšmingos rekomendacijos.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (41 psl.).

IŽANGA

Vykdydama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo⁹ reikalavimą prižiūrėti, kaip valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas savivaldybės turtas, vykdomas Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai, bei teikti Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba) atliko Biržų savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio¹⁰ – savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio, parengto kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinio ataskaitų rinkinio ir savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kuriame pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys – auditą.

Audito tikslas įvertinti:

- biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių 2018 metų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinių 2018 metų duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą per 2018 metus ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Audito subjektas – Biržų rajono savivaldybė.

Audituojamas laikotarpis – 2018 metai.

Auditą atliko Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos kontrolierė Žaneta Eriksonienė ir vyriausioji patarėja Stasė Čėponienė¹¹.

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas nustato, kad savivaldybės administracija, be kitų jai priskirtų funkcijų, įstatymų nustatyta tvarka organizuoja savivaldybės biudžeto pajamų, išlaidų ir kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja savivaldybės turto valdymą ir naudojimą. Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį parengė Savivaldybės administracijos Biudžeto skyrius.

Audituojamu laikotarpiu Savivaldybės administracijos direktorius – Jonas Jonušys (iki 2018 m. birželio 29 d.), nuo 2018 m. birželio 30 d. laikinai eiti Savivaldybės administracijos direktoriaus pareigas pavesta administracijos direktoriaus pavaduotojui Audriui Mukui, nuo 2018 m. rugsėjo 17 d. – Rolandas Žagaras.

Audito metu audito procedūros buvo atliekamos Savivaldybės biudžetinėse įstaigose, šių įstaigų vadovai atsakingi už biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių parengimą ir teisingą pateikimą, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų, Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiamą auditą išvadoje.

Audito ataskaita teikiama Savivaldybės tarybai, Savivaldybės merui ir Savivaldybės administracijos direktoriui.

⁹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais); 27 str. 1 d.

¹⁰ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 2 str. 17 d.

¹¹ Savivaldybės kontrolieriaus 2018 m. rugsėjo 17 d. pavedimas Nr. K7-6.

AUDITO REZULTATAI

1. SAVIVALDYBĖS 2018 M. KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO RENGIMO VERTINIMAS

Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros, 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimus.

Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, apimančią savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį ir savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, rengia Savivaldybės administracijos Biudžeto skyrius (toliau – Biudžeto skyrius). Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą¹² atsakingi viešojo sektoriaus subjektai šiuos rinkinius teikia savivaldybių kontrolieriams ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 31 dienos. Konsoliduotieji ataskaitų rinkiniai Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai pateikti 2018 m. birželio 3 d.

Pažymėtina, kad savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio rengimo procesai yra skirtingi – skiriasi ne tik duomenų šaltiniai, kurių pagrindu rengiami minėti ataskaitų rinkiniai, bet ir rinkinių rengimo laikotarpis. Finansų ministerijai metinius ataskaitų rinkinius viešojo sektoriaus subjektai teikia pasibaigus finansiniams metams šiais terminais: 1) savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip iki kitų metų vasario 20 dienos; 2) savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį – ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 31 dienos¹³.

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio parengimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo¹⁴ 35, 36 straipsniai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės¹⁵ bei Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos aprašo¹⁶ nuostatos. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu¹⁷ patvirtintas viešojo sektoriaus subjektų sąrašas. Patvirtinti 35 viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos, iš jų 30 kontroliuojamų biudžetinių įstaigų, 1 administruojamas išteklių fondas, 4 kontroliuojamos viešosios įstaigos, priskiriamos prie viešojo sektoriaus subjektų. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu¹⁸ likviduota biudžetinė įstaiga Biržų jaunimo mokykla, Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu¹⁹ pertvarkyta Biržų rajono Kratiškių pagrindinė mokykla į Biržų rajono Kratiškių mokyklą-daugiafunkcij centrą.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą²⁰, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys – visos biudžeto pajamos ir išlaidos. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje duomenys pateikiami vadovaujantis pinigų principu, t. y. išlaidos pripažįstamos tada, kada išmokami pinigai, o pajamos pripažįstamos tada,

¹² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo (2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 su vėlesniais pakeitimais) 32 str. 4 d.

¹³ Ten pat, 32 str. 2 d.

¹⁴ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 (su vėlesniais pakeitimais).

¹⁶ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 27 d. sprendimas Nr. T-246 „Dėl Biržų rajono savivaldybės biudžeto asignavimų administravimo, biudžeto vykdymo ir atskaitomybės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁷ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 30 d. įsakymas Nr. A-953 „Dėl Biržų rajono savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupių 2018 metų finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sąrašo“.

¹⁸ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. kovo 29 d. sprendimas Nr. T-67 „Dėl Biržų jaunimo mokyklos likvidavimo“.

¹⁹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. balandžio 30 d. sprendimas Nr. T-89 „Dėl Biržų rajono Kratiškių pagrindinės mokyklos struktūros pertvarkymo, pavadinimo pakeitimo ir Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro nuostatų patvirtinimo“.

²⁰ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 7 d.

kada gaunami pinigai²¹. Biudžeto skyrius, rengdamas savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, remiasi savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų jai pateiktų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenimis ir į savivaldybės biudžetą gautų pajamų apskaitos duomenimis.

Biržų savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas konsolidavus žemesniojo lygio viešojo sektoriaus subjektų finansines ataskaitas 2018 metų konsolidavimo kalendoriuje²² numatytais terminais pagal nustatytą viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėtį ir konsolidavimo schemą²³. Vadovaujantis minėta schema, Savivaldybės konsoliduotasis finansinių ataskaitų rinkinys priskiriamas II konsolidavimo lygiui.

2. BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018 M. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

Vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 5 punktu, savivaldybės administracijos direktorius savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės turtą.

Biržų rajono savivaldybės 2018 metų biudžetas patvirtintas Savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. T-16. Savivaldybės taryba 2018 m. vasario 20 d. sprendimu Nr. T-17 patvirtino Biržų rajono savivaldybės 2018-2020 metų strateginį veiklos planą, kuriame numatytos šešios programos.

Strateginis veiklos planas 2018 metais buvo tikslinamas²⁴, pagrindiniai tikslinimai:

- patikslinti priemonių pavadinimai, sumos, įtraukti nauji projektai, kuriems yra pritarusi Savivaldybės taryba atskirais sprendimais;
- patikslintos finansavimo šaltinių sumos, kai kurie finansavimo šaltiniai pagal atskirais Savivaldybės tarybos sprendimais 2018 m. patikslintą Savivaldybės biudžetą, taip pat patikslintos priemonių išlaidų ir turto sumos, daugeliu atvejų nekeičiant priemonių bendros sumos.

Strateginis veiklos planas (1 a forma), kuriame pateikiama situacijos analizė (išorės ir vidaus), Savivaldybės misija, strateginiai tikslai, netikslinami, išskyrus paskutinįją jo dalį „2018–2020 m. programų lėšų poreikis (asignavimai) ir numatomi finansavimo šaltiniai“: Patikslinti 2018 m. planuoti asignavimai: vietoj 33 086,10 tūkst. Eur įrašyta 31 523,4 tūkst. Eur.

1 lentelė

Ekonominės klasifikacijos grupės	2018-ųjų m. projektas pagal 2018–2020 metų strateginį veiklos planą	2018-ųjų patikslintas biudžeto išlaidų planas	Neatitikimas
1. Iš viso asignavimų	31523,4	26550,4	4973,0
1.1. Išlaidoms:	27954,3	22988,3	4966,0
1.1.1. iš jų darbo užmokesčiui	10697,4	10642,3	55,1
1.2. Turtui įsigyti ir finansiniams įsipareigojimams vykdyti	3569,2	3562,1	7,1

²¹ LR Viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007-06-26 įstatymas Nr. X-1212 14 straipsnis.

²² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. gruodžio 27 įsakymas Nr. 1K-459 „Dėl 2018 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.

²³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2019 m. sausio 30 d. įsakymas Nr. 1K-29 „Dėl 2018 metų Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

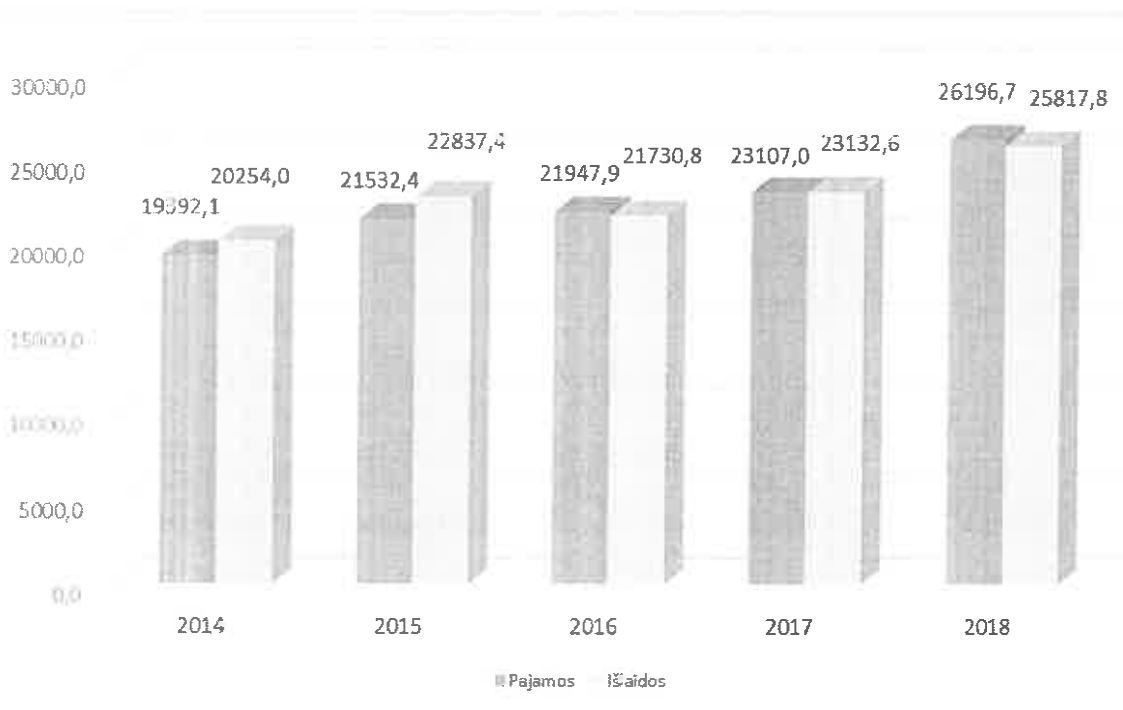
²⁴ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 20 d. sprendimas Nr. T-247 „Dėl Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 20 d. sprendimo Nr. T-17 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2018–2020 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“ pakeitimo“.

Pastebėjimas. Savivaldybės parengtas 2018-2020 metų strateginis veiklos planas įgyvendintas 84,2 proc.

Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijos numato, kad Savivaldybės biudžeto projekte numatyti asignavimai savivaldybės strateginio veiklos plano programoms įgyvendinti turi atitikti asignavimus, numatytus savivaldybės strateginiame veiklos plane²⁵.

Biržų rajono savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymo dinamika, tūkst. Eur.

1 pav.

Pajamų audito apimties apribojimai, nustatyti teisės aktų: dauguma patvirtintų Savivaldybės biudžeto pajamų surenkama per Valstybinę mokesčių inspekciją, kuri nepriklauso Savivaldybės kontroliuojamiems subjektams, todėl vadovavomės tik suvestiniais duomenimis.

Lyginant 2017 ir 2018 metus, surenkamos savivaldybės biudžeto pajamos padidėjo ir 2018 m. į biudžetą gauta 3089,7 tūkst. Eur daugiau nei 2017 m.

Savivaldybės biudžeto 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitos 1-sav. duomenimis, lėšų likutis sudarė 1433,6 tūkst.: iš jų apyvartinių lėšų likutis – 1432,4 tūkst. Eur ir 1,2 tūkst. Eur skolintų lėšų. Pagrindinės biudžeto sąskaitos likutis – 1094,8 tūkst. Eur, ES projektų lėšų sąskaitos likutis – 112,8 tūkst. Eur, aplinkos apsaugos programos sąskaitoje lėšų likutis – 13,1 tūkst. Eur, privatizavimo fondo sąskaitos likutį sudarė 0,5 tūkst. Eur, sąskaitoje už parduotą žemę – 3,8 tūkst. Eur. *Nustatyta, kad Savivaldybės administracijos sąskaitoje liko nepanaudota Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų iš valstybės biudžeto 208,6 tūkst. Eur.*

Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad Savivaldybės įstaigos, pagal siunčiamą Savivaldybės administracijos biudžeto skyriaus raštą²⁶ ir jame nurodytus reikalavimus, nepateikia informacijos apie Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, todėl į lėšų likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įtrauktas tik Savivaldybės administracijos nepanaudota Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų iš valstybės biudžeto suma 208,6 tūkst. Eur, tačiau

²⁵ Lietuvos Respublikos vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1435 „Dėl strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų patvirtinimo“ 29 p.

²⁶ Biržų rajono savivaldybės administracijos biudžeto skyriaus 2019 m. sausio 8 d. raštas Nr. 4B-1 „Dėl 2018 m. metinių biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo ir pateikimo“.

neįtrauktas Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos – 0,1 tūkst. Eur lėšų likutis.

Taip pat pastebėjome, kad į 2018 m. pradžios likučius nebuvo įtrauktas Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos Savivaldybės administracijos – 169,2 tūkst. Eur lėšų likutis.

Pastebėjimas. Biržų rajono Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras 2018 m. biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje, formoje Nr. 1 Biudžetinių įstaigų pajamų įmokų į biudžetą, biudžeto pajamų iš mokesčių dalies ir kitų lėšų, skiriamų programoms finansuoti, ataskaitoje nurodo, kad per 2018 m. gavo 4077,32 Eur pajamų. Biudžetinių įstaigų pajamos – pajamos, gautos vykdant Biudžetinių įstaigų nuostatuose nustatytą veiklą, ir pajamos iš veiklos, kuri pagal nuostatus nepriskirta prie pagrindinės veiklos (išskyrus valstybės rinkliavą ir žyminį mokestį). Biudžetinė įstaiga, gavusi turto naudojimo (nuompinigių) bei prekių, turto ir paslaugų pardavimo pajamų įplaukų ir kitų pajamų, privalo jas pervesti į savivaldybės biudžetą. Nustatyta, kad didžioji dalis šių lėšų yra patalpų nuomininkų (t.y. Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos, Biržų kultūros centro, VšĮ Biržų rajono savivaldybės poliklinikos ir E. Kazlausko prekybos įmonės) įmokos už komunalines paslaugas. Šios įmokos negali būti priskaitomos kaip įstaigos pajamos, o pagal Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles, gautos iš patalpų nuomininkų įmokos už trečiųjų asmenų suteiktas komunalines paslaugas (šildymą, elektros energiją, vandenį ir panašiai) turi būti naudojamos už šių asmenų suteiktas komunalines paslaugas sumokėti.

Biudžeto projekte turi būti numatyta bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis, o biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžių kitų subjektų vadovai yra atsakingi už teisingą programų ir jų sąmatų sudarymą, reikiamų asignavimų numatymą įsiskolinimams už suteiktas paslaugas, atliktus darbus ir įsigytas prekes padengti. Neteisingai priskaitytos įstaigos pajamos neparodo tikros įstaigos bei Savivaldybės biudžeto vykdymo būklės.

Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros ir 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymais, 2018 m. vasario 20 d. patvirtino Biržų rajono savivaldybės 2018 metų biudžetą – 24592,6 tūkst. Eur pajamų bei paskirstė 895,4 tūkst. Eur metų pradžios apyvartinių lėšų likučius. Nustatytas neatitikimas praėjusių metų nepanaudotos pajamų dalies, kuris viršija praėjusių metų panaudotus asignavimus (žr. 2 lentelę).

2 lentelė

	Metų pradžios lėšų likutis	Iš jų kitos apyvartos lėšos (praėjusiais metais nepanaudota pajamų dalis)
Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 20 d. sprendimo Nr. T-16 1 priedas	895,4	748,9
Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. metinė ataskaita	895,4	762,1
Neatitikimas	-	13,2

Biržų rajono savivaldybės biudžetas patvirtintas laiku, kaip numatyta Biudžeto sandaros įstatymo 26 str. 5 dalyje, tai yra per 2 mėnesius nuo 2018 m. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo priėmimo.

Savivaldybės tarybos sprendimais 2018 metų Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas tikslintas aštuoniuose Savivaldybės tarybos posėdžiuose, pajamos padidintos 904,4 tūkst. Eur ir sudarė 25497,0 tūkst. Eur. Tai atitinka Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (Forma Nr. 1-sav.) patikslinto biudžeto pajamų plano duomenis – 25497,0 tūkst. Eur bei praėjusių metų lėšų likutis – 895,4 tūkst. Eur; asignavimų planas – 26550,4 tūkst. Eur ir paskirstyti: išlaidoms 22988,3 tūkst. Eur (iš jų: darbo užmokesčiui 10642,3 tūkst. Eur), turtui įsigyti – 3562,1 tūkst. Eur., iš jų finansiniams įsipareigojimams vykdyti 365,4 tūkst. Eur (paskoloms gražinti).

2.1. Biudžeto pajamų plano vykdymas

Savivaldybės biudžeto pajamų duomenys tinkamai priskirti valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ekonominei klasifikacijai ir teisingomis sumomis įtraukti į Savivaldybės administracijos Biudžeto skyriaus parengtą Savivaldybės biudžeto pajamų plano įvykdymo 2018-12-31 ataskaitą (forma Nr. 1-sav. metinė).

2018 metų biudžeto pajamų plano įvykdymas (tūkst. Eur)

3 lentelė

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Patikslintas 2018 metų planas	Įvykdyta 2018 metais	Plano įvykdymas	
				Suma (4-3)	Proc.
1	2	3	4	5	6
1.	Mokesčiai	13 680,5	14 283,1	602,6	104,4
1.1.	Pajamų mokestis	12 767,0	12 906,4	139,4	101,1
1.2.	Turto mokestis:	881,5	1 347,2	465,7	152,8
	žemės mokestis	500,0	961,3	461,3	192,3
	paveldimo turto mokestis	9,5	10,8	1,3	113,7
	nekilnojamojo turto mokestis	372,0	375,1	3,1	100,8
1.3.	Prekių ir paslaugų:	32,0	29,5	-2,5	92,2
	mokestis už aplinkos teršimą	32,0	29,5	-2,5	92,2
2.	Dotacijos	10 239,2	10 260,8	21,6	100,2
2.1.	Dotacijos iš kitų valdžios sektorių subjektų einamiesiems tikslams:	8 059,3	7 902,2	-157,1	98,1
	speciali tikslinė dotacija savivaldybės einamiesiems tikslams	7 868,0	7 756,7	-111,3	98,6
	valstybinėms (perduotoms savivaldybei) funkcijoms atlikti	2 439,2	2 339,3	-99,9	95,9
	mokinio krepšeliui finansuoti	4 871,7	4 871,6	-0,1	100,0
	kita tikslinė dotacija	557,1	545,8	-11,3	98,0
	dotacija savivaldybės iš ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų einamiesiems tikslams	183,7	137,9	-45,8	75,1
	kitos dotacijos einamiesiems tikslams	7,6	7,6	0,0	100,0
2.2.	Dotacijos iš kitų valdžios sektoriaus subjektų turtui įsigyti	2 179,9	2 358,6	178,7	108,2
3.	Kitos pajamos	1 567,3	1 639,0	71,7	104,6
3.1.	Turto pajamos	271,0	359,4	88,4	132,6
	palūkanos už paskolas	1,0	1,4	0,4	140,0
	nuomos mokestis už valstybinę žemę	227,0	310,4	83,4	136,7
	mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	43,0	47,6	4,6	110,7
3.2.	Pajamos už prekes ir paslaugas	1 268,8	1 235,3	-33,5	97,4
	pajamos už patalpų nuomą	58,9	57,7	-1,2	98,0
	pajamos už atsitiktines paslaugas	264,1	266,7	2,6	101,0
	įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	328,8	325,9	-2,9	99,1
	valstybės rinkliava	35,0	36,2	1,2	103,4
	vietinė rinkliava	582,0	548,8	-33,2	94,3
3.3.	Pajamos iš baudų ir konfiskacijos	25,0	32,0	7,0	128,0
3.4.	Kitos neišvardytos pajamos	2,5	12,3	9,8	492,0
4.	Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	10,0	13,8	3,8	138,0
	žemės realizavimo pajamos	3,9	7,0	3,1	179,5

	mašinų ir įrenginių realizavimo pajamos	0,1	0,1	0,0	100,0
	Atsargų realizavimo pajamos	0,1	0,1	0,0	100,0
	Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	5,9	6,6	0,7	111,9
7.	Iš viso pajamų	25 497,0	26 196,7	699,7	102,7
8.	Metų pradžios likutis	895,4	895,4	0	100,0
	(iš jo: nepanaudota pajamų dalis, kuri viršija praėjusių metų panaudotus asignavimus)	762,1	762,1	0	100,0
9.	Paskolos	165,5	159,3	-6,2	96,3
	IŠ VISO ĮPLAUKŲ	26 557,9	27 251,4	693,5	102,6

Didžiausią dalį Savivaldybės 2018 m. gautų biudžeto pajamų sudarė mokesčiai 14283,1 tūkst. Eur arba 54,5 proc. visų biudžeto pajamų, iš kurių gyventojų pajamų mokestis – 12906,4 tūkst. Eur arba 90,4 proc. mokesčių pajamų. Savivaldybės biudžeto pajamų iš mokesčių bendras planas įvykdytas 104,4 proc., t. y. gauta 602,6 tūkst. Eur daugiau negu buvo planuota. Daugelio mokesčių pajamų surinkimo planai yra viršyti.

Dotacijų per 2018 m. gauta 10260,8 tūkst. Eur arba 39,2 proc. visų pajamų. Iš jų didžiausią dalį sudaro mokinio krepšelio lėšos 4871,6 tūkst. Eur arba 47,5 proc. visų dotacijos pajamų. Dotacija valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti 2339,3 tūkst. Eur arba 22,8 proc. visų dotacijos pajamų, dotacijos iš kitų valdžios sektoriaus subjektų turtui įsigyti – 2358,6 tūkst. Eur arba 23,0 proc. visų dotacijos pajamų.

Kitų pajamų surinkta į biudžetą 1639,0 tūkst. Eur, tai sudaro 6,3 proc. visų biudžeto pajamų. Savivaldybės biudžeto kitų pajamų bendras planas įvykdytas 104,6 proc., t. y. gauta į biudžetą kitų pajamų 71,7 tūkst. Eur daugiau negu planuota.

Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų gauta 13,8 tai sudaro 0,1 proc. visų pajamų. Planas viršytas 3,8 tūkst. Eur.

Didžiausi nukrypimai nuo plano:

- žemės mokesčio surinkta 461,3 tūkst. Eur daugiau, planas viršytas 92,3 proc.;
- gauta dotacijos savivaldybėms iš ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų einamiesiems tikslams gauta 45,8 tūkst. Eur mažiau, plano įvykdymas 75,1 proc.;
- nuomos mokesčio už valstybinę žemę surinkta 83,4 tūkst. daugiau, planas viršytas 36,7 proc.;
- vietinių rinkliavų gauta 33,2 tūkst. mažiau, plano įvykdymas 94,3 proc.

ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos iš valstybės biudžeto pervedamos tiesiogiai projekto vykdytojiui, su kuriuo yra sudaryta projekto sutartis, o ne į savivaldybės išdo sąskaitą. Taip pat jei projekto vykdytojas yra savivaldybei pavaldi įstaiga – paramos lėšos turi būti pervedamos tiesiogiai jai, o ne savivaldybės išdui. Savivaldybės išdo, kaip tarpininko įsikišimas į lėšų pervedimo schemą, prieštarauja Projektų administravimo ir finansavimo taisyklėms ir neatitinka patvirtintos ES paramos Valdymo ir kontrolės sistemos (VKS). Savivaldybės į biudžetus turi įtraukti administracijos ir kitų pavaldžių įstaigų iš valstybės biudžeto gautas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas²⁷.

Savivaldybės turėtų pačios nusistatyti tvarką, koku būdu savivaldybės pavaldžios įstaigos turėtų pateikti savivaldybės išdui informaciją apie iš valstybės biudžeto gautas ir panaudotas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas (rekomenduojama savivaldybei nusistatyti informacijos surinkimo formą). *Nustatyta, kad Savivaldybė nėra nusistačiusi tokios tvarkos bei informacijos surinkimo formos, o pavaldžios įstaigos (išskyrus Savivaldybės administraciją) informacijos apie iš valstybės biudžeto gautas ir panaudotas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas neteikia (žr. 4 lentelę), todėl Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje*

²⁷ <https://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/savivaldybiu-duk>

neteisingai parodyti duomenys: pajamų ekonominės klasifikacijos kode 1.3.4 neįtraukta 31,0 tūkst. Eur, o išlaidose neįtraukta 30,9 tūkst. Eur suma.

4 lentelė

Subjekto pavadinimas	Skirta suma, Eur	Panaudota suma, Eur
Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešoji biblioteka	3129,45	3058,50
Biržų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	27855,59	27855,59
Iš viso	30985,04	30914,09

2.2. Dotacijos

Savivaldybės dotacijų planas 2018 m. pabaigoje buvo 10239,2 tūkst. Eur (įvykdyta 100,21 proc.). Tai reiškia, kad savivaldybė gavo dotacijų daugiau nei planavo. Iš jų dotacija savivaldybėms iš ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų turtui įsigyti suplanuota 2018 m. pabaigai 1087,8 tūkst. Eur, įvykdyta – 1301,8 tūkst. Eur., t.y. Savivaldybė į biudžeto planą neįtraukė 214,0 tūkst. Eur.

Metų pabaigoje grąžinta ministerijoms, jų departamentams ir kitoms institucijoms nepanaudotų dotacijų valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti, iš viso 109,3 tūkst. Eur, iš jų: dotacijų lėšų, skirtų socialinėms išmokoms ir kompensacijoms mokėti ir socialinėms paslaugoms, buvo grąžinta 19,7 tūkst. Eur. Dėl mokyklų nelankymo, mokinių skaičiaus sumažėjimo dotacijos lėšų, skirtų socialinei paramai mokiniams, buvo grąžinta 52,0 tūkst. Eur., lėšų socialinėms paslaugoms finansuoti grąžinta 29,1 tūkst. Eur, asignavimų savivaldybėms, skirtų asmenims ir šeimoms, nuomojantiems būstą iš fizinių ar juridinių asmenų, nuomos mokesčio daliai kompensuoti, grąžinta 0,2 tūkst. Eur. Dėl darbuotojų sergamumo taip pat liko nepanaudotų lėšų, skirtų žemės ūkio funkcijoms vykdyti, kurių grąžinta 3,3 tūkst. Eur. Už valstybės perduotos savivaldybėms valstybinės kalbos vartojimo ir taisyklingumo kontrolės funkcijos vykdymą grąžinta 4,1 tūkst. Eur, specialios tikslinės dotacijos, skirtos neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimui, grąžinta 0,9 tūkst. Eur, dotacijos skirtos išlaidoms, susijusioms su pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimu, grąžinta 10,9 tūkst. Eur.

2.3. Dėl Savivaldybės biudžeto išlaidų

Savivaldybės 2018 metų pradžioje biudžete buvo patvirtinta 25827,3 tūkst. Eur asignavimų, iš jų paskirstyta savivaldybės biudžeto metų pradžios lėšų likučiai 895,4 tūkst. Eur. Po patikslinimų Savivaldybės biudžeto išlaidų planas sudarė 26550,4 tūkst. Eur. Biudžeto asignavimai skirti 6 programų vykdymui. Didžiausia Savivaldybės biudžeto asignavimų dalis – 37,5 proc., skirta Savivaldybės Ugdomo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programos vykdymui.

2018 m. Savivaldybės biudžeto patikslinti asignavimai pagal išlaidų ekonominę klasifikaciją patvirtinti 22988,3 tūkst. Eur išlaidoms apmokėti (86,6 proc. visų asignavimų), iš jų biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo užmokesčiui – 10642,3 tūkst. Eur (46,3 proc. visų asignavimų) ir turtui įsigyti – 3196,7 tūkst. Eur (12,0 proc. visų asignavimų), finansinių įsipareigojimų vykdymo išlaidos – 365,4 tūkst. Eur (1,4 proc. nuo visų asignavimų).

Savivaldybės biudžeto išlaidos pagal ekonominę klasifikaciją, tūkst. Eur

5 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Patvirtinta 2018 m.	Įvykdyta 2018 m.	Įvykdymo struktūra procentais
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	13980,6	13877,4	53,75
2.	Prekių ir paslaugų naudojimas	5485,3	5350,6	20,72
3.	Palūkanos	74,1	73,2	0,28
4.	Subsidijos	130,0	125,4	0,49
5.	Dotacijos	0	0	0,00

5.	Socialinės išmokos	2884,9	2818,0	10,91
6.	Kitos išlaidos	433,4	403,5	1,56
7.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	3196,7	2804,3	10,86
8.	Finansinio turto padidėjimo išlaidos	0	0	0,00
9.	Finansinių įsipareigojimų vykdymo išlaidos (grąžintos paskolos)	365,4	365,4	1,42
	Iš viso išlaidų	26550,4	25817,8	100,00

Savivaldybių biudžetų teisinis pagrindas yra atitinkamų savivaldybių tarybų priimti sprendimai dėl atitinkamų biudžetinių metų savivaldybių biudžetų patvirtinimo²⁸.

Pastebėjimas. Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro gauti ir panaudoti biudžeto asignavimai neišskirti pagal ekonominę klasifikaciją „2.7.3.1.1.1. Darbdavių socialinei paramai pinigais“²⁹, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijoje, kurių Mokyklos-daugiafunkcio centro apskaitoje priskaičiuota buvo 525,79 Eur. Šia suma yra padidintas 2.1.1.1.1. Darbo užmokestis pinigais.

Toks pat pastebėjimas pateiktas Biržų rajono Germanišio mokyklai-daugiafunkciam centrui. Neatitikimas – 72,80 Eur.

Biudžeto asignavimų valdytojai informaciją apie panaudotus Savivaldybės biudžeto asignavimus pateikė finansų ministro nustatyta tvarka³⁰.

2018 metais biudžeto išlaidos lyginant su 2017 metais išaugo 2685,3 tūkst. Eur, iš jų: ženkliai išaugo aplinkos apsaugos išlaidos – 452,2 tūkst. Eur, būsto ir komunalinio ūkio išlaidos – 563,5 tūkst. Eur, socialinės apsaugos išlaidos – 886,0 tūkst. Eur.

Išlaidos sveikatos apsaugai sumažėjo – 269,3 tūkst. Eur. Duomenys apie tai pateikti 6 lentelėje.

Savivaldybės biudžeto išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikaciją (tūkst. Eur)

6 lentelė

Pil. Nr.	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Įvykdyta per 2016 m.	Įvykdyta per 2017 m.	Patikslintas 2018 m. planas	Įvykdyta per 2018 m.	Plano įvykdymas		Skirtumas, lyginant su 2017 m.	
						Suma	Proc.	Suma	Proc.
1	Bendros valstybės paslaugos	1750,80	1 885,60	2054,90	1988,90	-66,00	96,79	103,30	105,48
2.	Gynyba	18,10	18,40	20,70	20,70	0,00	100,00	2,30	112,50
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	599,40	623,30	778,20	777,10	-1,10	99,86	153,80	124,68
4.	Ekonomika	2453,50	2 555,70	2854,70	2838,20	-16,50	99,42	282,50	111,05
5.	Aplinkos apsauga	87,50	163,30	879,70	615,50	-264,20	69,97	452,20	376,91
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	1334,60	1 819,00	2567,30	2382,50	-184,80	92,80	563,50	130,98
7.	Sveikatos apsauga	281,70	448,10	183,70	178,80	-4,90	97,33	-269,30	39,90

²⁸ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros įstatymo 8 str. 2 d.

²⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (aktuali redakcija).

³⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr.1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

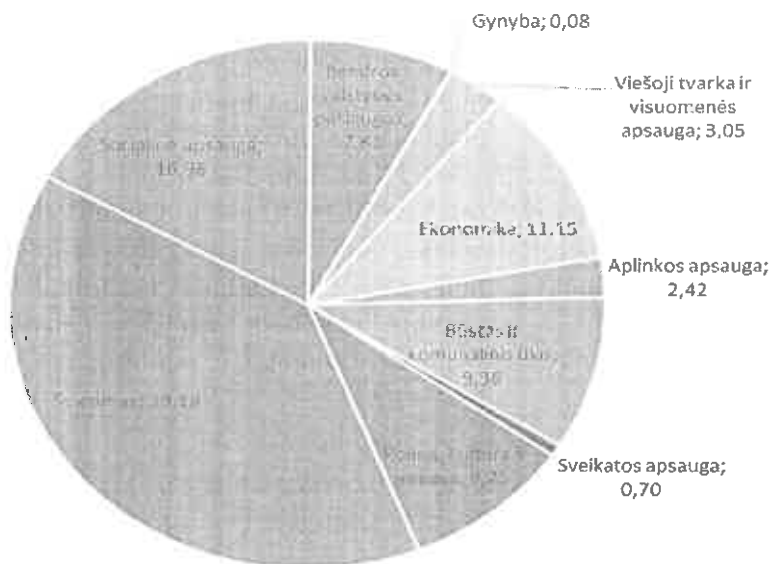
8.	Poilsis, kultūra ir religija	1813,90	2 045,70	2370,70	2355,60	-15,10	99,36	309,90	115,15
9.	Švietimas	9897,80	9 772,40	10038,30	9973,50	-64,80	99,35	201,10	102,06
10.	Socialinė apsauga	3263,30	3 435,60	4436,80	4321,60	-115,20	97,40	886,00	125,79
	IŠ VISO IŠLAIDŲ	21 500,60	22 767,10	26 185,00	25 452,40	-732,60	X	2 685,30	111,79

2018 m. biudžeto išlaidų struktūra procentais pagal valstybės funkcijų straipsnius (pateikta 2 pav.):

1. Bendros valstybės paslaugos – 7,81 proc. nuo viso biudžeto;
2. Gynyba – 0,08 proc. nuo viso biudžeto;
3. Viešojo tvarka ir visuomenės apsauga – 3,05 proc. nuo viso biudžeto;
4. Ekonomika – 11,15 proc. nuo viso biudžeto;
5. Aplinkos apsauga – 2,42 proc. nuo viso biudžeto;
6. Būstas ir komunalinis ūkis – 9,36 proc. nuo viso biudžeto;
7. Sveikatos apsauga – 0,7 proc. nuo viso biudžeto;
8. Poilsis, kultūra ir religija – 9,25 proc. nuo viso biudžeto;
9. Švietimas – 39,18 proc. nuo viso biudžeto;
10. Socialinė apsauga – 16,98 proc. nuo viso biudžeto.

2 pav.

2018 m. biudžeto išlaidų struktūra procentais pagal valstybės funkcijų straipsnius

2018 m. biudžete patvirtinta 6 programos ir 39 šių programų asignavimų valdytojai: Savivaldybės administracija ir biudžetinės įstaigos. Asignavimų valdytojai vykdė programas:

01. Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programą – 22 asignavimų valdytojai;

02. Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programą – 24 asignavimų valdytojų;

03. Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programą – 7 asignavimų valdytojai;

- 04. Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programą – 13 asignavimų valdytojai;
  - 05. Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programą – 1 asignavimų valdytojas (Savivaldybės administracija);
  - 06. Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programą – 9 asignavimų valdytojai;
- Savivaldybės administracija vykdė visas (šešias) programas.
Duomenys apie Savivaldybės 2018 metų biudžeto asignavimų paskirstymą pagal programas pateikti 7 lentelėje.

Didžioji savivaldybės biudžeto asignavimų dalis skiriama Ugdomo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programai – 37,48 proc. visų asignavimų; antroji pagal dydį programa – Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo, jai skirta 18,2 proc. visų biudžeto lėšų; trečioji pagal asignavimų dydį – Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programa, kuriai skirta 15,72 proc. visų biudžeto lėšų. Mažiausiai skirta lėšų Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programai – 4,9 proc. Norime atkreipti dėmesį, kad šios programos asignavimų planas įvykdytas tik 79,65 proc.

Informaciją apie patikslinto asignavimų plano vykdymą pagal programas

7 lentelė

Programos Nr.	Programos pavadinimas	Patikslintas planas, tūkst. Eur	Patikslintas planas proc.	Vykdymas, tūkst. Eur	Vykdymas, proc.	Nukrypimas nuo plano tūkst. Eur
1	Ugdomo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programa	9 952,10	37,48	9 891,70	99,39	60,40
2	Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programa	4 833,40	18,20	4 715,90	97,57	117,50
3	Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programa	2 216,80	8,35	2 214,40	99,89	2,40
4	Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programa	4 075,20	15,35	3 972,80	97,49	102,40
5	Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programa	1 299,90	4,90	1 035,40	79,65	264,50
6	Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programa	4 173,00	15,72	3 987,60	95,56	185,40
	Iš viso asignavimų:	26 550,40	100,00	25 817,80	97,24	732,60

2.4. Savivaldybės mokėtinės ir gautinos sumos

Savivaldybė įgyvendino Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo³¹ nuostatas, kuriose nustatyta, kad savivaldybės 2019 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinės sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2018 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinės sumas, išskyrus sumas paskoloms grąžinti). Kreditorinis įsiskolinimas atėmus išlaidas dėl finansinių įsipareigojimo vykdymo (paskolų grąžinimas) sumažėjo 51,1 tūkst. Eur. ir metų pabaigoje buvo 663,0 tūkst. Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos duomenimis, Savivaldybės mokėtinės sumos iš

³¹ Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 13 str. 3 p.

viso sumažėjo 257,2 tūkst. Eur. Didžiausią sumažėjimą lėmė išlaidų dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimo), nes per 2018 m. paimta paskolų 159,3 tūkst. Eur., o grąžinta – 365,5 tūkst. Eur. pagal paskolų grąžinimo grafikus.

2018 m. gruodžio 31 d. Mokėtinų ir gautinų sumų pokytis, tūkst. Eur

8 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidų grupės pavadinimas	Likutis 2018-01-01	Likutis 2018-12-31	Pokytis (-/+)
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	174,3	58,5	-115,8
2.	Prekių ir paslaugų naudojimas	244,2	292,3	48,1
3.	Subsidijos	9,5	4,3	-5,2
4.	Socialinės išmokos (pašalpos)	186,9	231,3	44,4
5.	Kitos išlaidos	1,9	12,9	11,0
6.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	97,3	63,7	-33,6
	Iš viso	714,1	663,0	-51,1

Pagal pateiktus duomenis, įsiskolinimas ženkliai sumažėjo darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui (115,8 tūkst. Eur), materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidoms – 33,6 tūkst. Eur., išaugo – prekių ir paslaugų naudojimo išlaidoms (48,1 tūkst. Eur) ir socialinėms išmokoms (pašalpos) (44,4 tūkst. Eur).

Pastebėjimas. Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro buhalterinės apskaitos duomenys neatitinka 2018 m. gruodžio 31 d. pateiktos Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos duomenų (sumos nurodytos eurai).

9 lentelė

Išlaidų pavadinimas	Mokėtinos sumos		
	likutis metų pradžioje mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitos duomenimis	likutis metų pradžioje DK duomenimis	Neatitikimas (2-3)
1	2	3	4
Darbo užmokestis pinigais	3649	2701*	948
iš jų: gyventojų pajamų mokestis	226	-389	615
Socialinio draudimo įmokos	1360	1421	-61
Tiekėjams mokėtinos sumos už prekes ir paslaugas	1355	1686	-331
Iš viso	6364	5808	556

*iš jų: mokėtinas darbo užmokestis, balansinė sąskaita 6921001 – 2362,45 Eur, mokėtinos socialinio draudimo įmokos 9 proc. (darbuotojo lėšomis), balansinė sąskaita 6922002 – -(minus) 632,39 Eur; mokėtinos socialinio draudimo įmokos 9 proc. (darbuotojo lėšomis), balansinė sąskaita 6922006 – 970,62 Eur.

Pastebėjimas. Biržų rajono Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro 2018 metų pradžioje priskaityta suma yra 166,25 Eur, o metų pabaigoje – 680,60 Eur gautinų įmokų už paslaugas švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose. Mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitoje Nr. 4 nepateikti likučių duomenys nei 2018 metų pradžioje, nei ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

2.5. Ilgalaikiai įsipareigojimai

Biržų rajono savivaldybė, 2018 m. vykdydama skolinius įsipareigojimus ir grąžindama ilgalaikes skolas, neviršijo 2018 metų Rodiklių įstatymo nustatytų skolinimosi, paskolų grąžinimo ir skolinių įsipareigojimų likučių metų pabaigoje. Savivaldybės skolos ataskaitų duomenys apie Savivaldybės skolinių įsipareigojimų, garantijų bei paskolų dydį yra teisingi.

Savivaldybės paskolų judėjimas 2018 m., Eur.

10 lentelė

Paskolos sutartis	Paskolos likutis 2018-01-01	Paskolos pokytis (-grąžinta/+paimta)	Paskolos likutis 2018-12-31
Finansų ministerijos 2001-03-20 sutartis Nr. 410	747199,76	-149440	597759,76
Finansų ministerijos 2010-04-06 sutartis Nr. 609/SS-31	478158,86	-28126,99	450031,87
Finansų ministerijos 2011-12-06 sutartis Nr. 757	504450,16	-28025,01	476425,15
Finansų ministerijos 2014-03-31 sutartis Nr. IS-30/SS-25	270993,12	-15055,17	255937,95
SEB paskola 2014-12-22 sutartis Nr. 0741412020120-96/BS-271/2014	578139,11	-144810	433329,11
AB Šiaulių banko paskola 2015-11-25 sutartis KS-2015-101781-25/SRV-246	323468,21	159305,27	482773,48
AB Šiaulių banko paskola 2015-11-25 sutartis KS-2015-101781-25/SRV-246 (refinansavimas AB DNB 2013 m. paskola)	1129517,28	0	1129517,28
Iš viso	4031926,5	-206151,90	3825774,60

Ataskaitinio laikotarpio pradžioje Savivaldybės finansiniai įsipareigojimai bankams už suteiktas paskolas sudarė 4031,9 tūkst. Eur. 2018 m. Savivaldybė išėmė 159,3 tūkst. Eur ilgalaikės paskolos investiciniams projektams finansuoti. 2018 metų pabaigai liko nepanaudota 1,2 tūkst. Eur išimtos paskolos. Ilgalaikių paskolų per 2018 metus grąžinta 365,4 tūkst. Eur ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje negrąžintų paskolų liko 3825,8 tūkst. Eur.

Savivaldybės kreditinės skolos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo 2018 m. pabaigai sumažėjo 206,1 tūkst. Eur, nes per 2018 m. Savivaldybė paskolų išėmė mažiau nei grąžino.

Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo³² (toliau – Rodiklių patvirtinimo įstatymas) 13 str. 1 d. 1 p. numatyta, kad „savivaldybės skola (pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus, įskaitant paskolas, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, bet neapsiribojant jomis) negali viršyti 60 procentų (Vilniaus miesto savivaldybės – 85 procentų) šio įstatymo 7 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų“. 2018 m. Savivaldybės biudžeto prognozuojamos pajamos 13362,0 tūkst. Eur. Savivaldybės negrąžintų paskolų likutis metų pabaigoje – 3825,8 tūkst. Eur, Būsto energijos taupymo agentūros – 186,7 tūkst. Eur, sudarė 30 proc. nuo planuotų biudžeto pajamų.

Norime atkreipti dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, biudžetinėms įstaigoms draudžiama savo vardu skolintis lėšų, prisiimti bet kokių skolinių įsipareigojimų, tačiau audituojant biudžetines įstaigas šis pažeidimas vis dar nustatomas.

Pavyzdžiui. Germanišio mokykla-daugiafunkcis centras 2017 m. kovo 22 d. sudarė įrangos nuomos sutartį Nr. US50492861-170322, pagal kurią išsinuomotas nešiojamas kompiuteris Dell Optiplex 3040 Core 15-6500, kurio vertė be PVM 744,08 Eur. Nuomos terminas yra nuo 2017 m. kovo 22 d. iki 2019 m. kovo 22 d.

Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“ 2017 m. lapkričio 10 d. sudarė įrangos nuomos sutartį Nr. 20171110-1, pagal kurią išsinuomotas nešiojamas kompiuteris Asus VivoBook, kurio vertė su PVM 419,00 Eur. Nuomos terminas yra nuo 2017 m. lapkričio 10 d. iki 2020 m. lapkričio 9 d.

Įvertinus 2018 metų pateiktus duomenis apie Savivaldybės biudžeto pajamas, išlaidas, mokėtinas ir gautinas sumas, savivaldybės skolas ir kitus skolinius įsipareigojimus, be aukščiau paminėtų pastebėjimų, reikšmingų klaidų, turinčių įtakos Savivaldybės konsoliduoto 2018 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenims, nenustatyta. Biudžeto vykdymo ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais parengtos pagal teisės aktų reikalavimus ir atitinka Savivaldybės išdo ir asignavimo valdytojų duomenis.

³² Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2017 m. gruodžio 12 d. Nr. XIII-868.

3. PASTEBĖJIMAI DĖL SAVIVALDYBĖS 2018 M. KONSOLIDUOTŲJŲ FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO DUOMENŲ

3.1. Ataskaitų rinkinio parengimo ir pateikimo vertinimas

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą³³ savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinys – savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys.

Pagal viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėtį,³⁴ Savivaldybėje sudaromi II ir III konsolidavimo lygio Ataskaitų rinkiniai. Už II konsolidavimo lygio Ataskaitų rinkinio sudarymą atsakinga Savivaldybės administracija, už III konsolidavimo lygio – viešojo sektoriaus subjektų grupės įstaigos. Savivaldybės administracija atsakinga už patvirtinto Savivaldybės išteklių fondų ir Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų grupės sąrašo pateikimą Finansų ministerijai teisės aktų nustatyta tvarka. Visų konsolidavimo lygių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami naudojantis viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacine sistema³⁵.

Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo³⁶ 35 str. 2 d. nuostatas, administracijos direktorius yra atsakingas už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio rengimą ir pateikimą.

Paskirti atsakingi asmenys³⁷ už Ataskaitų rinkinio rengimo procesą VSAKIS bei už konsolidavimo proceso stebėseną³⁸. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka Sąrašas buvo pateiktas LR finansų ministerijai.

Pagal finansų ministro patvirtintą 2018 metų konsolidavimo schemą Biržų rajono savivaldybės subjektų grupę sudaro 35 viešojo sektoriaus subjektai. Vertinimo metu nustatyta, kad visi viešojo sektoriaus subjektai, nurodyti 2018 m. konsolidavimo schemoje, pateikė duomenis viešojo sektoriaus ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje.

Į konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį yra įtrauktos savivaldybės biudžetinių įstaigų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos už 2018 metus:

- Savivaldybės išdas, 30 Savivaldybės biudžetinių įstaigų, 4 kontroliuojamos viešosios įstaigos;
- finansinio turto, kurį sudaro savivaldybei priklausantis šių bendrovių ir viešųjų įstaigų nuosavas kapitalas:
  - 1 savivaldybės įmonė Biržų agrolaboratorija, kurioje viešojo sektoriaus subjektas įgyvendina įmonės savininko teises ir pareigas;
  - 5 kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės: UAB Biržų autobusų parkas, UAB „Biržų šilumos tinklai“, UAB „Biržų vandenys“, UAB „Biržų butų ūkis“, UAB „Biržų komunalinis ūkis“;
  - 1 asocijuotasis subjektas – UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras;
  - 1 kitas subjektas: VšĮ „Tatulos programa“.

³³ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 17 p.

³⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2019 m. sausio 30 d. Nr. įsakymas Nr. 1K-29 „Dėl 2018 metų Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimo“.

³⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 1K-152 (su vėlesniais pakeitimais).

³⁶ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007 m. birželio 26 d. įstatymas Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais).

³⁷ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. sausio 30 d. įsakymas Nr. A-96 „Dėl asmenų, atsakingų už finansinių ataskaitų rinkinių ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių tvirtinimą ir pildymą, skyrimo“ (pakeitimas 2018 m. gegužės 22 d. Nr. A-411).

³⁸ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. A-135 „Dėl asmens, atsakingo už konsolidavimo proceso stebėseną VSAKIS, paskyrimo“.

Viešojo sektoriaus subjektų grupėje 2018 m. vidutinis darbuotojų skaičius buvo – 1929, 2017 m. – 1970 darbuotojai.

Viešojo sektoriaus subjektai (toliau – VSS), vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo nuostatomis³⁹, buhalterinę apskaitą tvarko ir finansines ataskaitas sudaro pagal apskaitos standartus.

Finansų ministro įsakymu patvirtintas 2018 metų konsolidavimo kalendorius⁴⁰, kuriuo remiantis buvo nustatyti Ataskaitų rinkinio sudarymo etapai ir tvirtinimo terminas – 2019 m. gegužės 31 d. Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės Ataskaitų rinkinio parengimas ir tvirtinimas buvo vykdomas pagal finansų ministro patvirtintą grafiką.

3.2. Ataskaitų rinkinio duomenų vertinimas

Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas – pateikti informaciją apie viešojo sektoriaus subjekto finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynojo turto pokyčius ir pinigų srautus, kuria naudojasi vartotojai, priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁴¹ 24 str. 1 d. nurodyta, kad sudarydami finansines ataskaitas, viešojo sektoriaus subjektai turta, finansavimo sumas ir įsipareigojimus turi įvertinti vadovaudamiesi Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais. Finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną⁴², o Veiklos rezultatų ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto veiklos rezultatus, t. y. uždirbtas pajamas ir turėtas sąnaudas per šioje ataskaitoje nurodytą ataskaitinį laikotarpį⁴³.

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio duomenų tikrumo, teisingumo vertinimą atlikome remdamiesi Biržų rajono Pabiržės pagrindinės mokyklos, Biržų vaikų lopšelio-darželio „Drugelis“, Biržų rajono Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro, Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro finansiniais (teisėtumo) auditais, atliktomis pagrindinėmis audito procedūromis Savivaldybės administracijoje, Biržų rajono savivaldybės išde ir kt. biudžetinėse įstaigose.

Savivaldybės administracija, rengdama konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, remiasi savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės jai pateiktų finansinių ataskaitų duomenimis. Todėl Savivaldybės konsoliduotojo finansinių ataskaitų rinkinio duomenų teisingumas priklauso ne tik nuo Savivaldybės administracijos tvarkomos apskaitos, bet ir nuo viešojo sektoriaus subjektų parengtų finansinių ataskaitų rinkinių teisingumo.

Savivaldybėje kiekvienas viešojo sektoriaus subjektas pasirenka ir taiko apskaitos politiką vadovaudamasis nuostatomis, pateiktomis 1-ajame VSAFAS „Informacijos pateikimas finansinių ataskaitų rinkinyje“⁴⁴. Teisės aktai numato, kad ūkio subjekto vadovas turi parinkti apskaitos politiką ir ją įgyvendinti, atsižvelgdamas į konkrečias sąlygas, veiklos pobūdį ir vadovaudamasis arba verslo apskaitos standartais, arba tarptautiniais apskaitos standartais, arba viešojo sektoriaus

³⁹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 19 str. 2 d.

⁴⁰ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 1K-459 „Dėl 2018 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.

⁴¹ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės 2007 m. birželio 26 d. įstatymas Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymas Nr. 1K-478 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 2-ojo standarto patvirtinimo“, 5 p.

⁴³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. 1K-457 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 3-ojo standarto patvirtinimo“, 5 p.

⁴⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. vasario 8 d. įsakymas Nr. 1K-058 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 7-ojo standarto patvirtinimo“, 6 p.

apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais, arba kitais teisės aktais, reglamentuojančiais apskaitą ir finansinę atskaitomybę⁴⁵.

Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės viso turto vertė per 2018 m. padidėjo 2471,83 tūkst. Eur. Informacija apie Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų grupės turta, finansavimo sumas, įsipareigojimus ir grynąjį turtą pateikta 11 lentelėje (tūkst. Eur).

11 lentelė

Eil. Nr.	Finansinės būklės ataskaitos straipsniai	2017-12-31	2018-12-31	Per metus padidėjo/sumažėjo
A	Ilgalaikis turtas	69 454,88	71 149,50	+1 694,62
B	Biologinis turtas	116,40	201,61	+85,21
C	Trumpalaikis turtas	4 266,50	4 958,50	+692,00
D	Finansavimo sumos	32 347,52	33 949,51	+ 1 601,99
E	Įsipareigojimai	6 769,63	6 706,53	- 63,10
F	Grynasis turtas	34 720,63	35 653,57	+932,94

Savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų grupės ilgalaikio turto balansinė vertė per 2018 metus padidėjo 1 694,62 tūkst. Eur, biologinis turtas – 85,21 tūkst. Eur, trumpalaikis turtas – 692,00 tūkst. Eur, finansavimo sumos – 1 601,99 tūkst. Eur, grynojo turto (perviršis) – 932,94 tūkst. Eur. Savivaldybės įsipareigojimai sumažėjo – 63,10 tūkst. Eur,

Audito metu patikrinome, ar Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių ataskaitų duomenys yra korektiški.

1. Palyginę Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų 5-ojo VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“ duomenis su 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ duomenimis nustatėme neatitikimus (žr. 12 lentelė):

12 lentelė

Viešojo sektoriaus subjekto pavadinimas	Pinigų srautų ataskaita	20-ojo VSAFAS 4 priedas	Nustatyti skirtumai suma Eur
	Finansavimo sumos kitoms išlaidoms ir Gautos finansavimo sumos ilgalaikiam ir biologiniam turtui įsigyti, suma Eur	Finansavimo sumos (gautos), išskyrus neatlygintinai gautą turtą, suma Eur	
Biržų r. savivaldybės administracija	17503347,58	17572464,65	- 69117,07
Biržų turizmo informacijos centras	62112,48	62076,54	35,94
Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“	528224,88	528448,46	- 223,58
Biržų r. Germanišio mokykla-daugiafunkcis centras	193924,23	189475,33	4448,90
Biržų r. Medeikių pagrindinė mokykla	303230,4	299723,1	3507,3
Biržų r. Papilio pagrindinė mokykla	438853,15	438860,8	-7,65
Biržų Vlodo Jakubėno muzikos mokykla	357541,2	357577,2	-36,00
Biržų r. kūno kultūros ir	415058,5	959984,3	-544925,8

⁴⁵ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais) 9 str. 1 d.

sporto centras			
Biržų r. Legailių globos namai	238866,61	238959,37	-92,76
Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“	377998,18	378016,28	-18,1
Biržų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“	386645,32	384366,75	2278,57
Biržų r. Kirdonių daugiafunkcis centras	87194,42	87784,52	-590,1
Biržų r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	145239,06	145381,34	-142,28
VšĮ Vaiko užuovėja	270506,27	270805,03	-298,76

Nustatytos klaidos 2018 m. finansinėse ataskaitose:

Biržų r. savivaldybės administracija Pinigų srautų ataskaitoje neteisingai pateikė informaciją apie netiesioginius srautus: iš ES, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų lėšų (soc. būstų renovacija) – 23063 Eur, iš valstybės lėšų – 43835 Eur. Pinigų srautų ataskaitoje 1.4 eil. neparodytos gautos lėšos iš kitų šaltinių – 2219 Eur, minėta suma pateikta ne toje ataskaitos eilutėje.

Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu⁴⁶ 2018 metais perduota Biržų r. kūno kultūros ir sporto centrui patikėjimo teise valdyti, naudoti ir disponuoti Savivaldybės nekilnojamuosius daiktus, esančius Biržuose, J. Basanavičiaus g. 69 A, kurių inventorinis Nr. 01210431, kiti inžineriniai statiniai – kiemo statiniai (futbolo aikštė, bėgimo takai, kiemo aptvėrimas, sporto aikštelė, rutulio stūmimo aikštelė) (Stadionas) – likutinė vertė 544922,83 Eur. Biržų r. kūno kultūros ir sporto centras 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ ataskaitoje, ne tame stulpelyje pateikė duomenis apie neatlygintinai gautą turtą.

Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“ Pinigų srautų ataskaitoje nenurodė gautų paramos lėšų iš kitų šaltinių – 223,58 Eur.

Biržų r. Legailių globos namai Pinigų srautų ataskaitoje nepateiktos gautos lėšos iš valstybės biudžeto – 92,76 Eur (finansavimas iš darbo biržos už subsidijuojamą darbo vietą).

Biržų turizmo informacijos centras 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ ataskaitoje nepateikė informacijos apie 2 proc. gyventojų pajamų mokestį, gautą kaip paramą iš valstybinės mokesčių inspekcijos – 35,94 Eur.

Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokykla 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ ataskaitoje neteisingoje eilutėje nurodė neatlygintinai gautą turtą iš kitų šaltinių, kaip paramą – 36 Eur.

Biržų r. Germanišio mokykla-daugiafunkcis centras pinigų srautų ataskaitoje neteisingoje eilutėje nurodė gautas sumas už vaikų išlaikymą įstaigoje – 4448,90 Eur.

Biržų r. Medeikių pagrindinė mokykla 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ ataskaitoje nepateikė informacijos apie gautą finansavimą iš kitų šaltinių (pagal LR labdaros ir paramos įstatymą galintiems gauti paramą gavėjams) – 3507,30 Eur.

Biržų r. Papilio pagrindinė mokykla Pinigų srautų ataskaitoje neparodė gautų iš kitų šaltinių lėšų atsargoms įsigyti sumos – 7,65 Eur., įstaiga klaidos paaiškinti negalėjo.

Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“ Pinigų srautų ataskaitoje neteisingai nurodė įplaukų sumą iš kitų šaltinių, t.y. parodyta 606,41 Eur, turėjo būti 624,51 Eur, skirtumas – 18,10 Eur.

⁴⁶ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. sausio 25 d. sprendimas Nr. T-8 „Dėl savivaldybės nekilnojamųjų daiktų perdavimo Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centrui patikėjimo teise valdyti, naudoti ir jais disponuoti“.

Biržų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“ 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ ataskaitoje nepateikė informacijos apie gautą finansavimą (paramą) iš kitų šaltinių – 2278,57 Eur.

Biržų r. Kirdonių daugiafunkcis centras Pinigų srautų ataskaitoje nepateikė informacijos apie gautą sumą iš Užimtumo tarnybos valstybės biudžeto lėšas – 821,94 Eur ir ES lėšos – 476,50 Eur. Neatitikimų sumos – (-minus) 708,34 Eur iš kitų šaltinių įstaiga paaiškinti negalėjo.

VšĮ „Vaiko užuovėja“ Pinigų srautų ataskaitoje neteisingoje eilutėje nurodė įplaukų sumą iš kitų šaltinių gautą, pagal LR labdaros ir paramos įstatymą galintiems gauti paramą gavėjams – 298,76 Eur.

Biržų r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras Pinigų srautų ataskaitoje neteisingai pateikta informacija apie iš savivaldybės administracijos gautas 5-APL programos „Priklausomybių mažinimas Biržų rajone“ lėšas. Nepanaudotas pinigų likutis 142,28 Eur buvo pervestas į savivaldybę 2018 m. gruodžio 28 dieną, o gauta iš savivaldybės biudžeto nurodyta mažesnė suma 142,28 Eurais.

2. Palyginę Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų 12-ojo, 13-ojo, 16-ojo ir 8-ojo VSAFAS prieduose duomenis su 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ apie nemokamai gautą turtą duomenimis, nustatyti neatitikimai (žr. 13 lentelę):

13 lentelė

Viešojo sektoriaus subjekto pavadinimas	12-ojo, 13-ojo 16-ojo ir 8-ojo VSAFAS prieduose nurodyti duomenys apie neatlygintinai gautą turtą, suma Eur	20-ojo VSAFAS 4 priede Nurodyti duomenys apie neatlygintinai gautą turtą, suma Eur	Nustatyti skirtumai suma Eur
Biržų r. savivaldybės administracija	1123631,96	1162600,28	-38968,32
Biržų r. savivaldybės J. Bielinio viešoji biblioteka	19391,77	19625,76	-233,99
Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“	987,08	959,58	27,5
Biržų r. Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras	403,24	399,73	3,51
Biržų r. Papilio pagrindinė mokykla	3777,26	3269,06	508,2
Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla	3356,32	3343,62	12,7
Biržų r. Pabiržės pagrindinė mokykla	5227,66	2856,06	2371,6
Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokykla	55753,56	56079,34	-325,78
Biržų r. kūno kultūros ir sporto centras	546173,34	1380,24	544793,1
Biržų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“	5,57	850,82	-845,25
Biržų r. savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba	774,59	0,00	774,59

Biržų r. savivaldybės administracija 16-ojo VSAFAS 1 priede nepateikta informacija apie gautą nemokamai biologinį turtą – 38968,32 Eur, ši informacija pateikta ne toje eilutėje – 2.4 eil. „pergrupavimo“.

Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“, kodėl 20-ojo VSAFAS 4 priede neteisingai nurodyti duomenys apie neatlygintinai gautą turtą – 27,5 Eur, paaiškinti negalėjo.

Biržų r. Papilio pagrindinė mokykla neteisingai nurodė informaciją 8 VSAFAS 1 priede apie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainą. Skirtumas – 508,2 Eur susidarė, nes nurodė neatlygintinai gauto ilgalaikio materialiojo turto vertę prie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainos.

Biržų lopšelis-darželis „Ažuoliukas“ 8 VSAFAS 1 priede neteisingai nurodė sumą apie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainą iš kitų šaltinių, pagal LR labdaros ir paramos įstatymą galintiems gauti paramą gavėjams – 845,25 Eur.

Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla neteisingai nurodė informaciją 8 VSAFAS 1 priede apie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainą – 12,70 Eur, nes buvo pirkti atsargų, pagal 2018 m. balandžio 20 d. sąskaitą faktūrą ADM Nr. 1100 iš Biržų rajono savivaldybės administracijos.

Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokykla neteisingai nurodė informaciją 8 VSAFAS 1 priede 2.2 eil., apie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainą – 325,78 Eur iš kitų šaltinių, pagal LR labdaros ir paramos įstatymą galintiems gauti paramą gavėjams.

Biržų kūno kultūros ir sporto centro 20-ojo VSAFAS 4 priede neteisingai nurodyti duomenys apie neatlygintinai gautą turtą iš savivaldybės lėšų – 46319,28 Eur, iš valstybės lėšų 498603,55 Eur, iš viso – 544922,83 Eur. Taip pat 20-ojo VSAFAS 4 priede nepateikti duomenys apie nemokamai gautų atsargų iš savivaldybės biudžeto suma – 65,25 Eur. Įstaiga 8 VSAFAS 1 priede 2.2 eil. nepateikė informacijos apie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainą 4,14 Eur iš ES, 190,84 Eur iš kitų šaltinių.

Biržų r. Pabiržės pagrindinė mokykla 8 VSAFAS 1 priede neteisingai pateikė informaciją apie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainą, neatitikimo sumos – 2371,6 Eur, įstaiga paaiškinti negalėjo.

Biržų r. Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras dėl neatitikimų paaiškinimų nepateikė.

Biržų r. savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba įsigijo pirkdami programinę įrangą iš valstybės lėšų - 774,59, neteisingai pateikė informaciją 13-ojo VSAFAS 1 priede ir 20 VSAFAS 4 priede.

Biržų r. savivaldybės J. Bielinio viešoji biblioteka neteisingai pateikė informaciją apie nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikainą 8 VSAFAS 1 priede iš kitų šaltinių, neatitikimo suma – 233,99 Eur. Minėtą sumą nurodė 2.1. eilutėje Įsigytų atsargų įsigijimo savikaina, o turėjo būti nurodyta 2.2 eilutėje Nemokamai gautų atsargų įsigijimo savikaina.

3. Palyginus Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų pateiktus duomenis apie įsigytą turtą 12-ojo, 13-ojo VSAFAS prieduose su Pinigų srautų ataskaitoje nurodytas lėšas sumokėtas už turtą, nustatyti neatitikimai (žr. 14 lentelę):

14 lentelė

Viešojo sektoriaus subjekto pavadinimas	12-ojo ir 13-ojo VSAFAS prieduose nurodyti duomenys apie pirktą turtą, suma Eur	Pinigų srautų ataskaitos duomenys apie lėšas sumokėtas už turtą, suma Eur	Nustatyti skirtumai, suma Eur
Biržų r. savivaldybės J. Bielinio viešoji biblioteka	20521,00	0	20521,00
Biržų krašto muziejus „Sėla“	18999,38	13999,38	5000,00

Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“	5868,50	0	5868,50
Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla	874,00	0	874,00
Biržų r. Papilio pagrindinė mokykla	2822,93	0	2822,93
Biržų r. Pabiržės pagrindinė mokykla	3202,56	2410,00	792,56
Biržų r. kūno kultūros ir sporto centras	7999,00	5000,00	2999,00
Biržų r. Legailių globos namai	1967,00	0,00	1967,00

Biržų r. savivaldybės viešoji biblioteka Pinigų srautų ataskaitoje nepateikė informacijos apie lėšas, sumokėtas už turtą, suma 20521 Eur. 5 VSAFAS 26.1. p. „Ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) ir biologinio turto įsigijimas“ rodomos pinigų išmokos įsigyjant ilgalaikį materialųjį, nematerialųjį ir biologinį turtą. Šios išmokos apima ir tas, kurios yra susijusios su ilgalaikio materialiojo turto vertės didinimu esminio pagerinimo išlaidomis ir paties viešojo sektoriaus subjekto pasigamintu ilgalaikiu materialiuoju ir nematerialiuoju turtu. 12 VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 16 p. nurodyta, kad <...Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas pirminio pripažinimo momentu apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina. Bibliotekų fondų vieneto įsigijimo savikainą sudaro atskirų dokumentų, įsigytų per ataskaitinį laikotarpį ir priskirtų prie konkretaus bibliotekų fondų vieneto, įsigijimo savikainų suma...>. Įstaiga nesivadovavo teisės aktų nuostatomis, todėl neteisingai nurodė informaciją apie pirktą turtą.

Finansų ministerijos pavyzdinio viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos vadovo ilgalaikio materialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo IV sk. „Ilgalaikio materialiojo turto registravimas“ 33 p. numatyta, kad <...Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą registruojami sąskaitoje 12102 „Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą“. Gavus ilgalaikį materialųjį turtą, išankstinių mokėjimų suma perkeliama į atitinkamos ilgalaikio materialiojo turto grupės įsigijimo savikainos sąskaitą (1 priedas, 2.1 operacija). 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 1 priede „Ilgalaikio materialiojo turto balansinės vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį“ ši suma rodoma eilutėje „Pergrupavimai“...>. Papilio pagrindinė mokykla 2017 m. už IMT sumokėjo pagal išankstinę sąskaitą faktūrą, todėl 2018 m. pinigų srautų ataskaitoje informacijos apie pirktą IMT nepateikė. Įstaiga nesivadovavo 12-ojo VSAFAS nuostatomis, todėl neteisingai nurodė informaciją apie pirktą turtą – 2822,93 Eur.

Biržų krašto muziejus „Sėla“ 2018 m. metinės finansinės ataskaitos 12-ojo ir 13-ojo VSAFAS prieduose nurodyti duomenys apie pirktą turtą sumoje 18999,38 Eur, o pinigų srautų ataskaitos investicinės veiklos pinigų srautai skiltyje parodyta 13999,38 Eur, skirtumas 5000 Eur. 2018 m. rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais buvo pirktos medžiagos, iš kurių rugsėjo mėn. buvo sukurtas ilgalaikis materialusis turtas, kurio suma 5000,0 Eur. Pinigų srautų ataskaitoje nurodyti 5000,0 Eur išmokų skilties atsargų įsigijimo eilutėje. Nebuvo atsižvelgta į 5 VSAFAS 19 str. ir 26 str. reikalavimus, pagal kuriuos minėta suma pinigų srautų ataskaitoje turėjo būti parodyta ne atsargų įsigijimo eilutėje, o investicinės veiklos pinigų srautų skiltyje.

Biržų r. Pabiržės pagrindinė mokykla pirko medžiagas, iš kurių buvo sukurtas ilgalaikis turtas, kurio suma – 792,56 Eur iš savivaldybės biudžeto. Įstaiga nesivadovavo 5 VSAFAS reikalavimais ir neteisingai pateikė informaciją apie minėtą turtą pinigų srautų ataskaitoje.

Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“ Pinigų srautų ataskaitoje neparodė sumokėtų lėšų iš savivaldybės biudžeto – 4907,49 Eur, ir iš kitų šaltinių – 961,0 Eur įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą.

Biržų r. Legailių globos namai Pinigų srautų ataskaitoje neparodė sumokėtų lėšų iš savivaldybės biudžeto – 1967,0 Eur,

Biržų r. kūno kultūros ir sporto centras 2018 m. balandžio 4 d. iš savivaldybės biudžeto lėšų įsigijo ilgalaikį materialųjį turtą „Vejos traktorius“, kurio suma – 2999,0 Eur. Pinigų srautų

ataskaitoje neteisingai pateikė informaciją apie minėto turto įsigijimą, nes minėtą sumą nurodė III.7 eilutėje „Atsargų įsigijimo išlaidos“.

Kaštonų pagrindinė mokykla taip pat 2018 m. įsigijo ilgalaikį materialųjį turtą už 874,0 Eur, pinigų srautų ataskaitoje neteisingai pateikė informaciją III.7 eilutėje „Atsargų įsigijimo išlaidos“, o turėjo būti parodyta pinigų srautų ataskaitoje eilutėje B.I. „ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) ir biologinio turto įsigijimas“.

Išvada. Palyginę Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų 5-ojo VSAFAS „Pinigų srautų ataskaita“ duomenis su 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ duomenis; palyginę Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų 12-ojo, 13-ojo ir 8-ojo VSAFAS prieduose duomenis su 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 4 priedo „Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį“ apie nemokamai gautą turtą duomenis; palyginus Savivaldybės viešojo sektoriaus subjektų pateiktus duomenis apie įsigytą turtą 12-ojo ir 13-ojo VSAFAS prieduose su Pinigų srautų ataskaitoje nurodytomis lėšomis, sumokėtomis už turtą, nustatėme, kad duomenys Savivaldybės konsoliduotame finansiniame ataskaitų rinkinyje pateikti nekorektiški. Nustatytos klaidų sumos yra reikšmingos, todėl negalime patvirtinti minėtų ataskaitų ir jų priedų duomenų teisingumo.

3.3 Ataskaitų rinkinio duomenų korektiškumo vertinimas

Rengiant konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį konsoliduotos savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos. Konsolidavimas buvo vykdomas sudedant finansinių ataskaitų atitinkamus straipsnius ir eliminuojant konsoliduojamų subjektų tarpusavio ūkines operacijas ir jų rezultatus.

Parengtą 2018 m. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį tikrinome ir analizavome šiais aspektais: ataskaitų loginius ryšius, pateiktas sumas, ar pateikta visa reikiama informacija, pateiktų duomenų ženklus, duomenų išeliminavimą, turto paskirtis, finansavimo šaltinius, aiškinomės susidariusio 2018 metų deficito (nuostolio) priežastis. Tikrinome, ar Aiškinamasis raštas sudarytas ir jame pateikta visa informacija pagal VSAFAS reikalavimus.

Aiškinamajame rašte nurodyta, kad konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniui bus taikomas 0,1 proc. Savivaldybės viešojo sektoriaus grupės konsoliduotojo turto reikšmingumo kriterijus⁴⁷ Eur nuo bendro konsoliduotojo turto 76,3 tūkst. Eur vertės.

Savivaldybės biudžeto skyrius konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio tikrinimui pateikė šias VSAKIS suformuotas tikrinimo (kontrolės) ataskaitas:

- K-KSP-K-KK-M – tarpinės finansinės eilutės, naudojamos eliminavime;
- K-TSP-B-KK – viešojo sektoriaus subjektų nesuderintų sandorių pažyma;
- K-KKK-A-KK - bendroji konsoliduotųjų ataskaitų korektiškumo tikrinimo ataskaita;
- K-KBA-A-KK-M – metinė konsolidavimo kontrolės bendroji ataskaita;
- K-KBA-B-KK-M – konsolidavimo kontrolės bendroji ataskaita (detali) metinė;
- K-PKA-D-KK – konsolidavimo įrašų registras;
- Duomenų paketų kontrolių sąrašo ataskaita.

Atlikus pateiktų ataskaitų peržiūrą, nustatyta, kad:

- pagal K-KSP-K-KK-M ataskaitą – tarpinės finansinės eilutės, naudojamos eliminavime, laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje eliminuotos gerai;
- pagal K-TSP-B-KK ataskaitą – nesuderintų sandorių nėra.
- pagal K-KKK-A-KK ataskaitą – visose eilutėse duomenys yra pateikti korektiškai.
- pagal K-KBA-A-KK-M ataskaitą – ataskaitinio laikotarpio pradžios ir pabaigos likučiai pateikti gerai, išskyrus biologinio turto. Tačiau pagal Lietuvos Respublikos finansų ministerijos išaiškinimą, rengiant 2018 m. konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinius metinėje

⁴⁷ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. gruodžio 12 d. įsakymas Nr. A-970 „Dėl konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio reikšmingumo kriterijaus“

konsolidavimo kontrolės bendroje ataskaitoje K-KBA-B-KK biologinio turto likutis ataskaitinio laikotarpio pradžioje rodomas srautuose F00 ir F05 su skirtingais ženklais. Kadangi 2018 m. biologinio turto pradiniai likučiai VSAKIS nebuvo koreguoti ir jie turėtų sutapti su praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigos likučiu, o suma srautuose F00 ir F05 atsirado dėl atliktų pakeitimų VSAKIS, 2011 m. balandžio 19 d. finansų ministro įsakymu Nr. 1K-152 patvirtintos konsolidavimo metodikos 56.2.3 p. netaikomas ir konsolidavimo įrašais šių sumų koreguoti nereikia⁴⁸.

- pagal K-KBA-B-KK-M ataskaitą – visose eilutėse duomenys yra pateikti korektiškai.

Duomenų paketų kontrolių sąrašo ataskaitoje trims viešojo sektoriaus subjektams yra nurodyti įspėjimai dėl pateiktų duomenų į VSAKIS korektiškumo. Įstaigos pateikė paaiškinimus dėl nurodytų įspėjimų.

Vadovaujantis Konsolidavimo metodikos⁴⁹ VII skyriuje nurodytais atvejais, konsoliduojantis asmuo gali VSAKIS daryti konsolidavimo įrašus, kurie pagrindžiami konsolidavimo įrašų pažymomis (VSAKIS – žurnalo įrašo pažyma), kurios privalo turėti Buhalterinės apskaitos įstatymo⁵⁰ 13 str. nustatytus rekvizitus. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pildytojas turi parengti ir pasirašyti konsolidavimo įrašo pažymą, kuri spausdinama iš VSAKIS ir papildoma viešojo sektoriaus subjekto, surašiusio pažymą, pavadinimu, kodu, asmens, rengiančio ir pasirašančio pažymą, pareigų pavadinimu, vardu, pavarde. Pažymoje arba jos prieduose turi būti aiškiai nurodyta koregavimo priežastis ir turinys, viešojo sektoriaus subjektai (kodai, pavadinimai), susiję su koreguojama operacija, pagal kokias kontrolės ataskaitas nustatyta, kad reikalingas koregavimas, tarpusavio operacijų derinimo grupės kodas ir koreguojamos finansinės eilutės (kodai, pavadinimai). Taip pat parengęs konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio pildytojas turi parengti Konsolidavimo įrašų registrą⁵¹ (VSAKIS kodas K-PKA-D-KK), kurį turi patvirtinti konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio tvirtintojas, savivaldybės atveju – Administracijos direktorius.

Auditui buvo pateiktos iš VSAKIS išspausdintos konsolidavimo įrašų pažymos ir rankinių įrašų registras. Pagal konsolidavimo įrašų registro K-PKA-D-KK duomenis nustatyta – iš viso atlikta 12 koreguojančių rankinių įrašų.

Atlikus Finansinių ataskaitų rinkinio informacijos apie nuosavybės dalies, tarpusavio sandorių eliminavimo, nederintų operacijų, rankinių įrašų peržiūrą, nustatėme, kad atskleista visa viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartuose reikalaujama informacija, išskyrus nurodytus pastebėjimus.

Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys yra korektiškas.

3.4. Ilgalaikio turto apskaitos vertinimas

3.4.1. Dėl kelių apskaitos

Savivaldybės keliai ir gatvės yra registruojami Ilgalaikio materialaus Infrastruktūros ir kitų statinių turto grupėje. Šios grupės likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 30448,19 tūkst. Eur, iš jų vietinės reikšmės kelių ir gatvių, įregistruotų apskaitoje likutine verte 2018 m. gruodžio 31 d. už 5349,4 tūkst. Eur.

Pastebėjimas. Ne visiems vietinės reikšmės keliams (gatvėms) atlikti kadastriniai matavimai ir ne visi keliai (gatvės) teisiškai įregistruoti.

⁴⁸ <http://finmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/apskaita-ir-atskaitomybe/viesojo-sektoriaus-apskaita-ir-atsakomybe/viesojo-sektoriaus-apskaitos-ir-ataskaitu-konsolidavimo-informacine-sistema-vsakis/naujausia-informacija>

⁴⁹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 1K-152 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁵⁰ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).

⁵¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. balandžio 19 d. įsakymas Nr. 1K-152 (su vėlesniais pakeitimais), 18 priedas.

Biržų rajono tarybos sprendimu⁵² patvirtintas Biržų rajono savivaldybės kaimiškųjų vietovių vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių), nesutampančių su numerius turinčiais vietinės reikšmės viešaisiais keliais, sąrašas; Vabalninko miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašas ir Biržų miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašas.

Pastebėjimas. Patikrinus Biržų miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašą su buhalterinės apskaitos duomenimis, nustatyta, kad į buhalterinę apskaitą neįtrauktos 47 Biržų miesto gatvės, buhalterinėje apskaitoje nepatiksinti duomenys apie gatvių ilgius (žr. 3 priedą). Praeitų metų audito ataskaitoje⁵³ rašėme, kad Tarybai priėmus sprendimą⁵⁴ pakeisti Ligoninės gatvės pavadinimą į Bažnyčios buhalterinėje apskaitoje pakeitimas neatliktas, kad Savivaldybės administracijos buhalterinėje apskaitoje tos pačios gatvės apskaitomos skirtingais inventoriniais numeriais, pavyzdžiui:

Pastaunyko g. iki Laisvės g. asfaltuota, inv. Nr. 01302139, likutinė vertė – 0,00 Eur ir Pastaunyko žvyruota g., inv. Nr. 01302160, likutinė vertė – 0,2 tūkst. Eur.

Norime atkreipti dėmesį, kad Biržų rajono tarybos 2018 m. gruodžio 20 d. sprendime Nr. T-249 „Dėl Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašų patvirtinimo“ yra neatitikimų tiek minėtame sprendime, tiek buhalterinėje apskaitoje:

P. Kalpoko gatvė nurodyta Tarybos patvirtintame Biržų miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąraše (3 priedas) ir Biržų rajono savivaldybės kaimiškųjų vietovių vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių), nesutampančių su numerius turinčiais vietinės reikšmės viešaisiais keliais, sąraše (1 priedas). Pagal REGIA arba regionų geoinformacinės aplinkos paslaugos duomenis, minėta gatvė priklauso Širvėnos seniūnijai ir iš Biržų miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašo turi būti išbraukta. Į Vabalninko miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašą neįtraukta Paryžiaus gatvė.

Buhalterinėje apskaitoje P. Kalpoko gatvė užregistruota dviem inventoriniais numeriais:

P. Kalpoko gatvės asfalto dangos remontas, inv. Nr. 171330018, likutinė vertė – 12,6 tūkst. Eur ir P. Kalpoko asfaltuota g., inv. Nr. 01302109, likutinė vertė – 13,3 tūkst. Eur.

Pastebėjimas. Pagal patvirtintą Vabalninko miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašą, Savivaldybės administracijos balanse neapskaitomos Beržų, Pušų, Vyšnių gatvės, Beržų, Kudagių, Tuopų, Vyšnių takai, tačiau apskaitomos gatvės, kurių sąraše nėra (Paryžiaus, B. Sruogos, J. Biliūno, S. Neries, J. Naujalio). Neteisingai apskaitoje nurodyti gatvių ilgiai.

Patvirtintame Biržų rajono savivaldybės kaimiškųjų vietovių vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių), nesutampančių su numerius turinčiais vietinės reikšmės viešaisiais keliais, sąraše patvirtintos gatvės, kurios suskirstytos pagal gyvenamąsias vietas bei seniūnijas.

Pastebėjimas. Negalime palyginti Savivaldybės administracijos buhalterinės apskaitos duomenų dėl kaimiškųjų vietovių vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) su sąrašu dėl didžiulių neatitikimų.

Biržų rajono tarybos 2018 m. lapkričio 29 d. sprendimu Nr. T-238 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos keitimo patvirtinimo“ patvirtinta Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo schema, kurioje pateikti Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės viešųjų kelių ruožų duomenys pagal seniūnijas.

Pastebėjimas. Savivaldybės administracijos buhalterinės apskaitos duomenys vietinės reikšmės kelių apskaitoje pagal minėtą teisės aktą nėra patiksinti, todėl Savivaldybės tarybos patvirtintu sprendimu Biržų rajono savivaldybės teritorijos vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos sąrašas nesutampa su buhalterinės apskaitos duomenimis.

⁵² Biržų rajono tarybos 2018 m. gruodžio 20 d. sprendimas Nr. T-249 „Dėl Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašų patvirtinimo“.

⁵³ Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2017 m. liepos 16 d. audito ataskaita Nr. K14-7 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir turto naudojimo audito rezultatų“.

⁵⁴ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2017 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T-36 „Dėl Biržų miesto Ligoninės gatvės pavadinimo ir geografinių charakteristikų pakeitimo“.

Išvada. Dėl aukščiau išvardintų neatitikimų negalime patvirtinti, kad į turto grupę „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ įtraukti visi Savivaldybei nuosavybės teise priklausantys vietinės reikšmės keliai ir gatvės. Darytina išvada, kad vietinės reikšmės kelių (gatvių) apskaita savivaldybėje nėra tiksli. Dėl to mes negalime patvirtinti Savivaldybės konsoliduotoje finansinės būklės ataskaitoje paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną A.II.3 „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ eilutėje įtrauktų vietinės reikšmės kelių (gatvių) – 5349,4 tūkst. Eur likučio teisingumo.

3.4.2. Dėl biologinio turto

2018 m. pradžioje 116,4 tūkst. Eur. Savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyriaus 2017 m. gruodžio 31 d. duomenimis, Savivaldybė turėjo biologinio turto už 116,4 tūkst. Eur. Pagal finansinės būklės ataskaitą 2018 m. gruodžio 31 d. Biržų rajono savivaldybės biologinio turto vertė – 201,6 tūkst. Eur.

Per 2018 m. pagal 2018 m. lapkričio 21 d. biologinio turto pirminio įvertinimo aktą buvo užpajamuota: Žvejų skveras – 84,8 tūkst. Eur ir Žemiečių parkas – 108,5 tūkst. Eur. Per 2018 m. buvo iš apskaitos išbraukti (likviduoti) želdiniai:

15 lentelė

Inventorinis Nr.	Likutis laikotarpio pradžioje	Įsigijimo vertės pajamos			Įsigijimo vertės išlaidos		Likutis laikotarpio pabaigai
		Įsigijimas	Perdavimas	Perkainojimas	Likvidavimas	Perdavimas	
AD11	Biržų miesto seniūnija						
5-SB	Savivaldybės biudžeto lėšos						
	Astravo parke lėtai augantys želdiniai						
18001	24 892,83	0,00	0,00	0,00	24 892,83	0,00	0,00
	Astravo parke lėtai augantys želdiniai-1						
18002	21 707,02	0,00	0,00	0,00	21 707,02	0,00	0,00
	Astravo parke lėtai augantys želdiniai-2						
18003	3 166,13	0,00	0,00	0,00	3 166,13	0,00	0,00
	Jaunimo parke greit augantys želdiniai						
18004	302,36	0,00	0,00	0,00	302,36	0,00	0,00
	Jaunimo parke lėtai augantys želdiniai						
18005	9 412,36	0,00	0,00	0,00	9 412,36	0,00	0,00
	Jaunimo parke greit augantys želdiniai-1						
18006	4 035,57	0,00	0,00	0,00	4 035,57	0,00	0,00
	Jaunimo parke greit augantys želdiniai-2						
18007	25,20	0,00	0,00	0,00	25,20	0,00	0,00
	Jaunimo parke greit augantys želdiniai-3						
18008	5 123,09	0,00	0,00	0,00	5 123,09	0,00	0,00
	Jaunimo parke greit augantys želdiniai-4						
18009	6 141,39	0,00	0,00	0,00	6 141,39	0,00	0,00
	Jaunimo parke greit augantys želdiniai-5						
18010	1 455,34	0,00	0,00	0,00	1 455,34	0,00	0,00
	Piliakalnio parke lėtai augantys želdiniai						
18011	4 189,35	0,00	0,00	0,00	4 189,35	0,00	0,00
	Piliakalnio parke lėtai augantys želdiniai-1						
18012	19 690,69	0,00	0,00	0,00	19 690,69	0,00	0,00
	Piliakalnio parke lėtai augantys želdiniai-2						
18013	5 644,40	0,00	0,00	0,00	5 644,40	0,00	0,00
	Bernoteno parke lėtai augantys želdiniai						
18014	704,36	0,00	0,00	0,00	704,36	0,00	0,00
	Bernoteno parke lėtai augantys želdiniai-1						
18015	939,24	0,00	0,00	0,00	939,24	0,00	0,00
	Bernoteno parke lėtai augantys želdiniai-2						
18016	585,03	0,00	0,00	0,00	585,03	0,00	0,00
	Bernoteno parke lėtai augantys želdiniai-3						
18017	69,51	0,00	0,00	0,00	69,51	0,00	0,00
Viso pagal 5-SB	108 083,87	0,00	0,00	0,00	108 083,87	0,00	0,00

Vadovaujantis Biržų rajono savivaldybės administracijos biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos ir vertinimo tvarkos aprašo 50 p. „Administracijos padalinių (seniūnijų) balanse

esantis biologinis turtas (medžiai ir kiti augalai) yra išbraukiami (debetuojant finansavimo sumas, kredituojant biologinio turto sąskaitas) tuo momentu, kai pirmą kartą įregistruojami parkai ir skverai, tačiau iš apskaitos išbraukti (likviduoti) 4 parkų (Astravo, Jaunimo, Piliakalnio ir Bernoteno) želdiniai, o užpajamuoti tik du: Žvejų skveras ir Žemiečių parkas.

Viena iš savivaldybių savarankiškų funkcijų – kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną⁵⁵.

Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės⁵⁶ numato, kad Želdynų ir želdinių inventorizavimas savivaldybės lygiu atliekamas kas dešimt metų. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas Biržų rajono savivaldybės parkuose ir skveruose esančių želdinių tvarkymo projektas, kurį parengė Lietuvos žemės ūkio universitetas 2008-2009 metais. Pagal atliktą inventorizaciją, sudarytas parkų ir skverų sąrašas, kuriame nustatyta, kad Biržų mieste yra 11 parkų ir 5 skverai, Biržų rajone – 19 parkų, skverų, aikščių ir maudyklų.

Dar 2015 m. Biržų rajono savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio audito ataskaitoje⁵⁷, Kontrolės ir audito tarnyba pateikė pastabėjimus ir rekomendacijas dėl biologinio turto valdymo ir apskaitos:

1. Suderinti ir patikslinti Biržų miesto ir rajono parkų ir skverų sąrašus.
2. Parkų ir skverų želdinių apskaitą tvarkyti teisės aktų nustatyta tvarka.

Savivaldybės administracija nurodė rekomendacijų įgyvendinimo terminą – 2025 m. gruodžio 31 d.

Biržų rajono savivaldybės administracijos Vabalninko seniūnijos seniūno įsakymu⁵⁸ ir Biržų miesto seniūnijos seniūno įsakymu⁵⁹ sudarytai 2018 m. inventorizacijos komisijai nurodyta atlikti biologinio turto inventorizaciją. Biologinio turto ir mineralinių išteklių apskaitos tvarkos aprašo 43 p. nurodyta, kad inventorizacijos komisija apžiūri kiekvieną biologinio turto vienetą (43 p.). Radusi apskaitoje neužregistruoto biologinio turto, taip pat biologinio turto, apie kurį apskaitoje nėra jį apibūdinančių duomenų, inventorizacijos komisija į sutikrinimo žiniaraštį privalo įrašyti trūkstamus šio biologinio turto duomenis. Inventorizacija atlikta formaliai, tik į apskaitą įtrauktam turtui.

Pastebėjimas. Dalis Savivaldybėje parkų ir skverų želdinių neįteisinti, buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų⁶⁰. Remdamiesi nustatytomis ir neištaisytomis neatitiktimis, negalime patvirtinti Finansinės būklės ataskaitos B. dalies „Biologinio turto“ likučio teisingumo.

2018 metais Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir apskaita neatitiko nustatytų Želdynų įstatymo⁶¹ nuostatų. Savivaldybėje nesivadovauta Lietuvos Respublikos Želdynų įstatymo 18 str. 5 p. nuostatomis – Želdynų ir želdinių apskaitos duomenys turi būti prieinami visiems suinteresuotiems vartotojams ir kasmet skelbiami viešai, nurodant koks yra juose bendras sumedėjusių augalų skaičius ir kokia yra jų biologinio turto vertė.

⁵⁵ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais) 6 str. 26 d.

⁵⁶ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. D1-5 3 p.

⁵⁷ 2016 m. liepos 15 d. Biržų rajono savivaldybės 2015 m. biudžeto vykdymo ir turto naudojimo bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio audito ataskaita Nr. K14-4.

⁵⁸ Biržų rajono savivaldybės administracijos Vabalninko seniūnijos seniūno 2018 m. spalio 8 d. įsakymas Nr. T1-4 „Dėl 2018 m. inventorizacijos komisijos sudarymo ir inventorizacijos atlikimo“.

⁵⁹ Biržų rajono savivaldybės administracijos Biržų miesto seniūnijos seniūno 2018 m. spalio 5 d. įsakymas Nr. V-1 „Dėl 2018 m. inventorizacijos komisijos sudarymo ir inventorizacijos atlikimo“.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 10 straipsnis.

⁶¹ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas 2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1241 (su vėlesniais pakeitimais) 10 str.

4. SAVIVALDYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIO TURTO ATASKAITOS PAGAL 2018 M. GRUODŽIO 31 D. DUOMENIS VERTINIMAS

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 16 straipsnio 3 dalimi, Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo ataskaitą rengia savivaldybės administracija savivaldybės tarybos nustatyta tvarka. Biržų rajono savivaldybės taryba patvirtino Biržų rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto tvarkos aprašą⁶² ir ataskaitos formą.

Aprašo 4 punkte nurodyta, kad užpildyta ir pasirašyta Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaita kasmet iki einamųjų metų gegužės 28 d. pristatoma Savivaldybės administracijos Biudžeto skyriui; 5 p. numatyta, kad Savivaldybės administracijos Biudžeto skyrius, patikrinęs jų teisingumą, parengia suvestinę Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitą ir teikia Savivaldybės kontrolieriui iki einamųjų metų birželio 15 d. Įstaigos, Savivaldybės administracijos Biudžeto skyriui pateikė ataskaitą laiku, tačiau patikrinus nustatyta neatitikimų. Neatitikimai pateikti lentelėje Nr. 16.

16 lentelė

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Balansinė vertė ataskaitinių metų pabaigoje tūkst. Eur	Įstaigų ataskaitose balansinė vertė ataskaitinių metų pabaigoje tūkst. Eur.	Neatitikimas tūkst. Eur
1.	<i>Ilgalaikis materialusis turtas</i>	51276,64	51291,58	-8,13
	Žemė	8,13	0	-8,13
2.	Atsargos	185,90	216,11	30,21

Pastebėjimas. Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitoje ilgalaikio materialiojo turto duomenys nesutampa su įstaigų finansinės būklės ataskaitose (išskyrus valstybės turtą) pateiktais duomenimis: Biržų rajono savivaldybės administracija buhalterinės apskaitos duomenimis nemurodo Savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto (žemės) už 8,13 tūkst. Eur. Atsargų Savivaldybės administracijos Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos duomenimis 30,21 tūkst. rodoma mažiau lyginant su buhalterinės apskaitos duomenimis.

Atsižvelgus į minėtus faktus, negalime patvirtinti Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitoje pateiktų duomenų teisingumo ir tikrumo.

⁶² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 9 d. sprendimas Nr. T-45 „Dėl Biržų rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos rengimo ir teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“

5. TURTO IR LĖŠŲ VALDYMO, NAUDOJIMO, DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

Atlikdami Biržų rajono Pabiržės pagrindinės mokyklos, Biržų vaikų lopšelio-darželio „Drugelis“, Biržų rajono Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro, Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro finansiniais (teisėtumo) auditus, pagrindines audito procedūras Savivaldybės administracijoje, Ižde, įvertinome Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams.

Nustatyti neatitikimai dėl savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams:

Biržų vaikų lopšelis-darželis „Drugelis“

Atlikdami auditą Lopšelyje-darželyje pastebėjome, kad įstaigoje ne visi etatai yra užimti, o kai kurie etatai paskirstyti neefektyviai ir neekonomiškai.

Kai kurių darbuotojų (išskyrus pedagoginius darbuotojus) nustatyti pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai neatitinka Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu nustatytų pastoviosios dalies koeficientų.

Nustatyti neatitikimai ilgalaikio turto apskaitoje: nusidėvėjimas neatitinka ilgalaikio turto nusidėvėjimo skaičiavimo principų, apskaitos kortelėse neteisingai nurodyta galutinio nusidėvėjimo data, neteisingai priskirti ilgalaikio turto normatyvai, neteisingai užregistruoti išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą ir kt.

Lopšelis-darželis pagal 2009 m. gegužės 8 d. priėmimo-perdavimo aktą Nr. ST-13 turto patikėjimo teise yra gavęs naudoti Savivaldybei nuosavybės teise nekilnojamuosius daiktus: kiemo statinius – pavėsines 2Ilg, 3Ilg, 4Ilg, 5Ilg, 6Ilg, 7Ilg, 8Ilg (unikalus 4400-0550-1188), esančius Biržų m., Žemojoje g. 9. Atsižvelgdama į Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ 2008 m. balandžio 24 d. raštą Nr. S-94 bei į Komisijos dėl pavėsinių avarinės būklės nustatymo 2008 m. balandžio 24 d. apžiūros aktą Nr. SA-12, Biržų rajono savivaldybės taryba nusprendė minėtus statinius nurašyti ir išardyti dėl avarinės būklės pripažintus netinkamais (negalimais) naudoti⁶³. Audito metu nustatyta, kad Tarybos sprendimas nebuvo įvykdytas. Nekilnojamojo turto registro duomenimis, šie statiniai nėra išregistruoti, o Lopšelio-darželio buhalterinės apskaitos duomenimis, įstaiga naudoja penkis iš septynių minėtų statinių.

Plačiau su audito ataskaita Nr. K14-2 „Dėl Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ galima susipažinti Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje, adresu <https://www.birzai.lt/index.php?-335272998>.

Biržų rajono Pabiržės pagrindinė mokykla

Biržų rajono savivaldybės administracijai ilgalaikis turtas „Universali dirbtinės dangos sporto aikštelė“, kurio suma 26966 Eur, buvo perduotas Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės pagal 2018 m. rugpjūčio 27 d. Nr. PA1-31 Valstybės turto, perduodamo Biržų rajono savivaldybės nuosavybėn, perdavimo-priėmimo aktą, tačiau Biržų rajono savivaldybės administracija Biržų r. Pabiržės pagrindinei mokyklai neperdavė šio turto pagal patikėjimo teisę valdyti naudoti ir juo disponuoti, perdavimo-priėmimo aktą. Minėtas ilgalaikis turtas neperduotas mokyklai valdyti ir disponuoti pagal patikėjimo teisę, todėl jis perkeltas į užbalansinę sąskaitą ir neskaičiuojamas nusidėvėjimas. Biržų rajono savivaldybės administracija, vadovaudamasi teisės aktais, turi perduoti ilgalaikį turtą Mokyklai pagal patikėjimo teisę valdyti, naudoti ir juo disponuoti perdavimo-priėmimo aktą ir buhalterinėje apskaitoje turi apjungti ilgalaikio turto „Universali dirbtinės dangos sporto aikštelė“ abi korteles kaip vieną turto vienetą, perkelti jį iš užbalansinės sąskaitos ir skaičiuoti nusidėvėjimą vadovaujantis teisės aktais.

⁶³ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 28 d. sprendimas Nr. T-121 „Dėl avarinių statinių nurašymo ir išardymo“

Biržų r. Pabiržės pagrindinės mokyklos nekilnojamas turtas, kurį valdo, naudoja ir disponuoja patikėjimo teise neužregistruotas valstybinėje įmonėje registru centre: pastatas – mokykla (unikalus Nr. 3696-5007-7028); pastatas – mokykla (unikalus Nr. 3696-5007-7039); pastatas – bendrabutis (unikalus Nr. 3696-5007-7017) ir sporto inžineriniai statiniai – sporto aikštelė (unikalus Nr. 4400-4465-9370). Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 16 str. 4 p. <...Valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausantis registruotinas turtas turi būti teisės aktų nustatyta tvarka registruojamas viešuosiuose registruose...> ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo 11 str. 2 p. <...nekilnojamojo turto registre registruojamos daiktinės teisės į nekilnojamąjį daiktą...> valdomas turtas patikėjimo teise registruojamas nekilnojamojo turto registru centre. Mokykla nėra įteisinusi šio turto, kaip kitas daiktinės teisės turinčio, nekilnojamojo turto registre. Pagal nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašus, šio turto nuosavybė priklauso Biržų rajono savivaldybei.

Biržų r. Pabiržės pagrindinėje mokykloje pinigai kasoje nėra inventorizuojami kiekvieną mėnesį, kaip tai numatyta Lietuvos Respublikos vyriausybės patvirtintose inventorizavimo taisyklėse⁶⁴, Mokyklos direktoriaus 2015 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. V-95 inventorizacijos atlikimo tvarkos apraše, taip pat mokykloje neatlikta specialių apskaitos dokumentų blankų inventorizacija. Įstaigoje nėra užtikrinta vidaus kontrolė grynųjų pinigų surinkimui. Įstaiga neturi patvirtintų kasos operacijų taisyklių kurios atitiktų Lietuvos Respublikos vyriausybės nutarimu patvirtintų kasos darbo organizavimo ir kasos operacijų atlikimo taisyklių reikalavimus.

Biržų r. Pabiržės pagrindinės mokykloje ne visiems darbuotojams 2017 metams metinės užduotys nebuvo nustatytos ir 2018 m. neatliktas veiklos vertinimas.

Įstaigoje viešieji pirkimai vykdomi iš dalies laikantis viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų.

Plačiau su audito ataskaita Nr. K14-3 „Dėl Biržų rajono Pabiržės pagrindinės mokyklos finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ galima susipažinti Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje, adresu <https://www.birzai.lt/index.php?-335272998>.

Biržų rajono Germanišio mokykla-daugiafunkcis centras

Biržų r. Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro pastato dalis „vaikų-darželis“ (unikalus Nr. 3698-4015-0010), pagal nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą, minėtam turtui nėra įrašo, kaip kitos daiktinės teisės, kuris būtų užregistruotas valdyti, naudoti ir disponuoti patikėjimo teise. Audito metu įstaigos direktorius 2019 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. O-34 sudarė komisiją dėl ilgalaikio turto – vaikų darželio pastato būklės įvertinimo, kuri įstaigos vadovui pateikė turto būklės išvadą, kad <...pastatas yra avarinės būklės, jo remontui reikėtų didelių investicijų, tolesnis eksploatavimas negalimas...>, ir pasiūlė, kadangi <...darželio pastatas yra avarinės būklės ir kelia pavojų besimokantiems centre vaikams ir įstaigos turtui, siūlome kreiptis į Biržų rajono savivaldybės tarybą su prašymu leisti nurašyti ir priimti sprendimą dėl pastato nugriovimo...>. Mokyklos-daugiafunkcio centro direktorius 2019 m. gegužės 14 d. raštu⁶⁵ kreipėsi į Biržų rajono savivaldybės tarybą dėl leidimo nurašyti pastatą ir sprendimo priėmimo jį nugriauti.

Įstaigoje maisto produktų (atsargų) inventorizacija ketvirčiais neatliekama, kaip to reikalauja teisės aktai, maisto produktų apskaita „Medžiagų sandėlio apskaitos knygoje“, remiantis prekių įsigijimo važtaraščiais ir valgiaraščiais ir pasibaigus mėnesiui neteikiama vyr. buhalteriu patikrinimui, tinkamai neužtikrinta maisto produktų sunaudojimo ir apskaitos kontrolė.

Biržų r. Germanišio mokykloje-daugiafunkciame centre ne visų darbuotojų darbo sutartyse atlikti darbo sutarties sąlygų pildymai (keitimai, papildymai), nutraukiant darbo santykius su darbuotojais nesilaikoma darbo kodekso ir įstaigos direktoriaus įsakyme nurodytų nustatytų

⁶⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl inventorizacijos tvarkos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁶⁵ Biržų r. Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro 2019 m. gegužės 14 d. raštas Nr. S-105 :Dėl ilgalaikio turto, pripažinto netinkamu (negalimu) naudoti, nurašymo ir nugriovimo“

reikalavimų, darbo užmokestis priemokos ir soc. draudimas skaičiuojamas iš dalies laikantis teisės aktų reikalavimų.

Biržų r. Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro darbuotojams 2017 metams metinės užduotys nebuvo nustatytos, o 2018 m. neatliktas veiklos vertinimas, nesilaikyta Lietuvos Respublikos įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo. Įstaigos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo sistema keistina, nes neatitinka teisės aktų reikalavimų. Rengiant įsakymus nesilaikoma dokumentų rengimo taisyklių.

Įstaigoje viešieji pirkimai vykdomi iš dalies laikantis viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimų.

Plačiau su audito ataskaita Nr. K14-8 „Dėl Biržų rajono Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ galima susipažinti Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje, adresu <https://www.birzai.lt/index.php?-335272998>.

Biržų rajono Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras

Įstaigos darbo užmokesčio ir su juo susijusių išmokų apskaita netiksli: priskaičiuoto darbo užmokesčio bei socialinio draudimo sąnaudos neatitinka Didžiosios knygos (toliau – DK) duomenų. Mokyklos-daugiafunkcio centro apskaitoje nustatyti neatitikimai tarp apskaičiuotų darbo užmokesčio apskaičiavimo žiniaraščių ir teikiamų paraiškų finansavimui iš Savivaldybės biudžeto. Mokykloje-daugiafunkciame centre už 2018 metus įstaigos vadovui, bei darbuotojams dirbantiems pagal terminuotas ir sezonines darbo sutartis, neteisingai priskaičiuotas valstybinis socialinis draudimas, taip pat neteisingai buvo pervedamos įmokos į valstybinio socialinio draudimo fondo valdybą. Audito metu nustatyta, kad nuo 2018 m. sausio 1 d. pasikeitus Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymui nebuvo peržiūrėti mokytojų atlyginimo koeficientai, todėl kai kuriems mokytojams netinkamai paskaičiuotas jiems priklausantis darbo užmokestis. Kai kuriems darbuotojams neteisingai priskaičiuotas darbo užmokestis, t.y. Mokyklos-daugiafunkcio centro mokytojų darbo užmokestis, nustatytas ir patvirtintas mokytojų ir kitų darbuotojų tarififikacijoje neatitinka darbo užmokesčio skaičiavimo ir išmokėjimo žiniaraščiuose priskaitytų sumų. Nesilaikant Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašo nuostatų, Mokyklos-daugiafunkcio centro darbuotojams kai kuriais mėnesiais neteisingai buvo skaičiuojamas vidutinis darbo dienos užmokestis skaičiuojant kasmetines atostogas bei nedarbo socialinio draudimo išmokas, darbdavio mokamas už 2 pirmąsias ligos dienas (vidutiniam darbo užmokesčiui paskaičiuoti buvo imamas tik vienas arba du paskutiniai kalendoriniai mėnesiai). Atleidžiant darbuotoją, neteisingai apskaičiuota ir išmokėta kompensacija už nepanaudotas atostogas bei dviejų mėnesių vidutinio darbo dydžio kompensacija. Didžajai daliai darbuotojų sausio-rugpjūčio mėnesiais neteisingai išmokėti atlyginimai, t.y. skaičiavimo ir išmokėjimo žiniaraščiuose priskaityti mokėtini atlyginimai nesutampa su banko pavedimuose išmokėtomis sumomis.

Nustatyti neatitikimai buhalterinėje apskaitoje 2411108 balansinėje sąskaitoje „Pinigai Lietuvos bankų sąskaitose (kitų šaltinių lėšos)“ pagal banko išrašo duomenis.

Kai kuriose balansinėse sąskaitose sumaišyti finansavimo šaltiniai, t.y. sumos nesusidengia, todėl sąskaitose vieni likučiai pertekliniai, kituose yra nepriemokos. Mokykloje-daugiafunkciame centre nepakankama vidaus kontrolė, kad užtikrintų veiklos teisėtumo bei patikimumo finansų valdymo principus: skaidrumą, informacijos ir ataskaitų patikimumą ir išsamumą. Mokyklos-daugiafunkcio centro buhalterinėje apskaitoje nuolat daromos klaidos, neužtikrinama apskaitos kontrolė, apskaita netiksli ir neparodo tikrų įstaigos rezultatų.

Mokykla-daugiafunkcis centras turi pasitvirtinęs ilgalaikio turto nusidėvėjimo normatyvus, nusidėvėjimas yra skaičiuojamas kas mėnesį, tačiau naudingo tarnavimo laikotarpis kai kuriais atvejais nesutinka su patvirtintais normatyvais. Mokykloje-daugiafunkciame centre kai kurie turto vienetai apskaitomi neteisingoje turto grupėje. Kai kuriems ilgalaikio turto vienetais ilgalaikio turto apskaitos kortelėse neteisingai nurodomi turto perdavimo į eksploatavimą data.

Audito metu nustatyta, kad ne visas Mokyklos-daugiafunkcio centro patikėjimo teise valdomas savivaldybės turtas registruotas Nekilnojamojo turto registre.

Plačiau su audito ataskaita Nr. K14-9 „Dėl Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ galima susipažinti Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje, adresu <https://www.birzai.lt/index.php?-335272998>.

Atlikdami finansinio (teisėtumo) audito procedūras Savivaldybės administracijoje ir Savivaldybės įstaigose, vertinome biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą.

Nustatyti neatitikimai dėl savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo įstatymų nustatytiems tikslams:

Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla

Audito metu nustatyta, kad Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla pagal 2018 m. kovo 13 d. valstybės turto panaudos sutartį Nr. Ū4-03 iš Švietimo informacinių technologijų centro gavo 15 nešiojamųjų kompiuterių, kurių vertė 12777,60 Eur. Pagal 2018 m. balandžio 6 d. pirkimo-pardavimo sutartį Nr. SU-8 Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla (toliau – Mokykla) nusipirko 10 nešiojamųjų kompiuterių Ideapad (2018 m. balandžio 18 d. PVM sąskaita faktūra INP Nr. 1045533), už kuriuos iš Savivaldybės biudžeto sumokėjo 4743,20 Eur. Mokyklos materialaus ir nematerialaus turto apžiūros komisija nutarė (2018 m. balandžio 20 d. komisijos posėdžio protokolas Nr. TA-1), kad „10 vnt. kompiuterių Ideapad su priedais perduoti kitoms Biržų rajono mokykloms pasaugoti 3 metams“. Atsižvelgus į šį faktą, galima konstatuoti, kad Mokykla lėšas valdė ne racionaliai ir įsigijo jai nereikalingo turto.

Pagal 2018 m. balandžio 25 d. trumpalaikio turto perdavimo-priėmimo aktą (Nr. nėra), vadovaudamiesi Mokyklos direktoriaus įsakymu, Mokykla perdavė 5 nešiojamuosius kompiuterius Ideapad Biržų rajono Pabiržės pagrindinei mokyklai ir pagal 2018 m. balandžio 25 d. trumpalaikio turto perdavimo-priėmimo aktą (Nr. nėra) – 5 nešiojamuosius kompiuterius Ideapad Biržų rajono Medeikių pagrindinei mokyklai. Trumpalaikio turto perdavimo-priėmimo aktuose nustatyta, kad turto priėmėjai priima pasaugoti 3 metų laikotarpiui turtą bei turtas apskaitomas užbalansinėje sąskaitoje. Rašytinių sutarčių tarp minėtų įstaigų nėra. Nustatyta, kad Biržų rajono Medeikių pagrindinė mokykla į apskaitą gauto trumpalaikio turto į buhalterinę apskaitą neįsitraukė.

Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso 6.831 straipsnio 2 p. nustatyta, „Jeigu pasaugos sutartis numato saugotojo pareigą priimti daiktą saugoti ateityje, ji turi būti rašytinė visais atvejais“. Minėto kodekso 6.832 straipsnio 2 p. nustatyta, kad „Saugotojas neturi teisės be davėjo leidimo naudoti saugojamą daiktą ar leisti juo naudotis kitiems asmenims, jeigu sutartis nenustato ko kita“. Tiek Biržų rajono Pabiržės pagrindinė mokykla, tiek Biržų rajono Medeikių pagrindinė mokykla nešiojamuosius kompiuterius naudoja, nors tokia sąlyga nėra numatyta.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 28 str. 2 p. nustato, kad „Nereikalingas arba netinkamas (negalimas) naudoti savivaldybių turtas iš vienos savivaldybės institucijos, įstaigos <...> perduodamas savivaldybės tarybos nustatyta tvarka“.

Savivaldybės ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos apraše (toliau – Aprašas) nustatyta, kad „Nereikalingas arba netinkamas (negalimas) naudoti Savivaldybės turtas iš savivaldybės biudžeto išlaikomos įstaigos ar organizacijos kitai tokiai įstaigai ar organizacijai patikėjimo teise gali būti perduodamas tokia tvarka: <...> trumpalaikį materialųjį turtą iš savivaldybės biudžeto išlaikomos įstaigos ar organizacijos perduoda viena kitai savo sprendimais“.

Nereikalingas arba netinkamas (negalimas) naudoti turtas kitam turto valdytojui perduodamas Aprašo 1 priede nurodytu turto perdavimo ir priėmimo aktu (Aprašo 42 p.). Kai nereikalingas arba netinkamas (negalimas) naudoti turtas perduodamas kitam valdytojui, turto perėmėjas jį įtraukia į apskaitą, o turto perdavėjas išbraukia iš apskaitos (Aprašo 43 p.).

Išvada. Mokykla perduodama trumpalaikį turtą nesivadovavo Savivaldybės ir valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašu, netinkamai suformino trumpalaikio turto perdavimo faktą.

Audito metu Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla pateikė raštą⁶⁶, kuriame įsipareigojo rekomendacijas įgyvendinti iki 2019 m. rugpjūčio 26 d.

VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras

Biržų rajono savivaldybės administracija, remdamasi Biržų rajono savivaldybės tarybos 2003 m. kovo 28 d. sprendimu Nr. T-73 „Dėl sprendimų perduoti Savivaldybės turtą pagal panaudos sutartis“, 2005 m. gegužės 26 d. yra sudariusi 15 metų Savivaldybės turto panaudos sutartį Nr. ST-17 (toliau – Sutartis) su VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centru. Sutartimi perduotas pastatas, kurio unikalus Nr. 3694-8008-9014 ir kiti statiniai, esantys Rotušės g. 16A. 2008 m. VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras vykdė projektą ir atliko minėto pastato esminius pagerinimus, kaip numatyta Sutarties 3 p., kur numatyta, kad „Panaudos gavėjas išlaiko ir saugo jam pagal šią sutartį perduotą turtą, taip pat daro turto einamąjį ir kapitalinį remontą bei apmoka visas turto išlaikymo išlaidas“.

12-ajame VSAFAS⁶⁷ nustatyta, kad jei nekilnojamojo turto nuomotojas (panaudos davėjas) nekompensuoja nuomininko (panaudos gavėjo) padarytų esminio turto pagerinimo išlaidų, šias išlaidas nuomininkas (panaudos gavėjas) registruoja taip:

1. jei atlikti esminio pagerinimo darbai yra tokie, dėl kurių nekilnojamojo turto kadastre įrašyti statinių kadastro duomenys pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro įstatymą turi būti keičiami, jų verte registruoja finansavimo sąnaudas arba finansavimo sumų perdavimą, kaip nustatyta 20-ajame VSAFAS „Finansavimo sumos“;

2. kitais atvejais, kai atlikti tam tikrų patalpų esminio pagerinimo darbai, kurie nepagerina viso pastato ar statinio funkcijų apimties arba reikšmingai nepailgina viso pastato ar statinio nustatyto naudingo tarnavimo laiko ir (arba) nepagerina jo naudingųjų savybių ir kurie būtini siekiant pritaikyti patalpas naudoti savo veikloje, tokių esminio pagerinimo darbų išlaidas registruoja kaip kito ilgalaikio turto vienetą ir pripažįsta jas sąnaudomis proporcingai per likusį nuomos (panaudos) laikotarpį.

Vadovaudamasis minėtu teisės aktu, VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras, atlikęs pastato esminio pagerinimo darbus, 2008-12-01 užsiregistravo atskirą turto vienetą inv. Nr. 121-08-017, kurio vertė 683432,69 Eur. Tačiau nesilaikant nuostatos, kad sąnaudos privalo būti pripažįstamos per likusį nuomos (panaudos) laikotarpį, t.y. iki 2020 m. gegužės mėn. (nes sutartis sudaryta 2005 m. gegužės 26 d. 15 m. laikotarpiui), VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro apskaitos duomenimis, šis turtas pabaigtas nudėvėti 2018 m. lapkričio mėn.

Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme⁶⁸ nustatyta, kad savivaldybės turto panaudos sutartyje turi būti numatyta panaudos gavėjo pareiga savo lėšomis <...> apdrausti gaunamą ilgalaikį materialųjį turtą <...>. Tokia nuostata numatyta Sutarties 4 p. „Panaudos gavėjas savo lėšomis apdraudžia visam sutarties galiojimo laikui gaunamą turtą panaudos davėjo naudai nuo žalos, kuri gali būti padaryta dėl ugnies, vandens, gamtos jėgų, vagysčių ir kitų draudiminių įvykių“. Tačiau VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras šios Sutarties sąlygos nevykdė.

Audito metu VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras neatitikimus ištaisė bei pateikė tai įrodančius dokumentus⁶⁹ Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybai.

⁶⁶ Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla 2019 m. liepos 4 d. raštas Nr. S-96 „Dėl rekomendacijų vykdymo“.

⁶⁷ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ 39 p. (su vėlesniais pakeitimais).

⁶⁸ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 str. 5 p.

⁶⁹ VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro 2019 m. liepos 2 d. raštas Nr. SD-694 „Dėl rekomendacijų įgyvendinimo“.

Savivaldybės administracijos darbuotojų skaičiaus ir priemokų už papildomą darbą

Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu⁷⁰ patvirtintas didžiausias leistinas Biržų rajono savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokestį iš Savivaldybės biudžeto, pareigybių skaičius – 220. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁷¹ (su vėlesniais pakeitimais) pagal patvirtintą Biržų rajono savivaldybės administracijos pareigybių sąrašą Administracijos struktūriniuose padaliniuose ir Administracijos filialuose – seniūnijose – 2018 m. sausio 1 d. buvo patvirtinta 203,3 pareigybių, metų pabaigai – 187,3 pareigybės.

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintas Biržų rajono savivaldybės administracijos pareigybių sąrašas Nemunėlio Radviliškio ir Vabalninko seniūnijoje neatitinka valstybės tarnautojų registro duomenų (žr. 17 lentelę):

17 lentelė

Pavadinimas	2018 m. sausio 1 d.			2018 m. gruodžio 31 d.		
	Registro duomenys	Patvirtinti etatai	Skirtumas	Registro duomenys	Patvirtinti etatai	Skirtumas
Administracijos struktūriniai padaliniai						
Biržų miesto seniūnija	12,75	12,75	0	8,75	8,75	0
Nem. Radviliškio seniūnija	8,25	7,75	0,5	7,75	7,75	0
Pabiržės seniūnija	8,9	8,9	0	6,9	6,9	0
Pačeriaukštės seniūnija	9,5	9,5	0	7,5	7,5	0
Papilio seniūnija	11,4	11,4	0	9,4	9,4	0
Parovėjos seniūnija	10,25	10,25	0	8,25	8,25	0
Širvėnos seniūnija	10,9	10,9	0	9,9	9,9	0
Vabalninko seniūnija	14,85	14,65	0,2	12,85	12,65	0,2
Iš viso seniūnijose	86,8	86,1	0,7	71,3	71,1	0,2

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktorius⁷², vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu⁷³ ir valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informaciniu pranešimu⁷⁴, panaikino karjeros valstybės tarnautojų Savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyriaus: vedėjo ir 3 vyriausiųjų specialistų, iš viso 4 pareigybes.

Remiantis VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centro 2018 m. rugpjūčio 7 d. raštu Nr. SD-446 „Dėl darbuotojų perkėlimo“ ir darbuotojų sutikimais iš Biržų rajono savivaldybės filialų–seniūnijų buvo perkelta 13 socialinių darbuotojų į viešąją įstaigą Biržų rajono socialinių paslaugų centrą. Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁷⁵ panaikintos savivaldybių administracijos darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartį – 15 specialistų ir socialinių darbuotojų pareigybių Biržų rajono savivaldybės seniūnijose.

Pastebėjimas. Norime atkreipti dėmesį į tai, kad nors pasikeitė Savivaldybės administracijos struktūra ir ženkliai sumažėjo darbuotojų skaičiui, per 2018 m. Savivaldybės administracijoje priemokos išaugo 11,2 tūkst. Eur.

⁷⁰ 2015 m. rugsėjo 29 d. Tarybos sprendimas Nr. T-232 „Dėl didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš savivaldybės biudžeto, pareigybių skaičius“.

⁷¹ 2017 m. kovo 1 d. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas Nr. A-166 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos pareigybių sąrašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁷² Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. liepos 2 d. įsakymas Nr. A-525 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus pareigybių“.

⁷³ Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas 1996 m. kovo 14 d. Nr. I-1234.

⁷⁴ Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2018 m. vasario 12 d. informacinis pranešimas Nr. S-815 Dėl pareigų tęstinumo“.

⁷⁵ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. lapkričio 19 d. įsakymas Nr. A-833 „Dėl Biržų rajono savivaldybės administracijos seniūnijų socialinių darbuotojų pareigybių“.

18 lentelė

Priemokos už papildomą darbą:	2017 m., suma Eur	2018 m., suma Eur
Savivaldybės administracija	87631,56	107805,1
Biržų m. seniūnija	6787,41	687,17
N. Radviliškio sen.	1171,86	1117,21
Pabiržės sen.	4424,15	4404,7
Pačeriaukštės sen.	3377,21	3035,37
Papilio sen.	2447,82	2120,86
Parovėjos sen.	3200,54	3489,25
Širvėnos sen.	3194,69	3006,83
Vabalninko sen.	3260,29	1005,45
Iš viso	115495,53	126671,94

Darbuotojams buvo išmokėta 2018 metais apie 126672 Eur, o 2017 metais – 115496 Eur. priemokų už papildomą darbą.

Pastebėjimas. Pasirinktinai išanalizavus Žemės ūkio skyriaus darbuotojų priemokų skyrimą nustatyta, kad per 2018 metus buvo priskaityta 8776,68 Eur darbo užmokesčio priemokoms už papildomą darbą. Per 2018 m. visiems darbuotojams buvo skiriamos nuo 20 iki 30 proc. dydžio priemokos už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą, kai yra padidėjęs darbų mastas, atliekant pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas neviršijant nustatytos darbo laiko trukmės (priemoka mokama iš valstybės biudžeto deleguotų lėšų, skirtų žemės ūkio funkcijai vykdyti), ar už atliktas papildomas užduotis.

Priėmus Lietuvos Respublikos ūkininko ūkio įstatymo pataisas ir patvirtinus naują Ūkininkų ūkių registro nuostatų redakciją, nuo 2018 m. ūkininkams atsirado prievolė kiekvienais kalendoriniais metais atnaujinti ūkio duomenis. Jeigu ūkio duomenys nepasikeitė, ūkininkas privalo šį faktą patvirtinti. Neatnaujinus ūkio duomenų daugiau negu du metus, ūkis išregistruojamas.

Norime atkreipti dėmesį, kad skiriant priemokas už papildomą darbą, nėra įvertinamas papildomų užduočių mastas, darbuotojai neatsiskaito už atliktų darbų rezultatus. Pavyzdžiui. Darbuotojui Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁷⁶ nustatyta 20 proc. pareiginės algos priemoka už Ūkininkų ūkių registro duomenų atnaujinimą bei keitimą. Nustatyta, kad pagal Žemės ūkio valdų ir ūkininkų ūkių veiksmų ataskaitą pagal savivaldybę ir darbuotoją, darbuotojas per 2018 m. atliko 3 atnaujinimo veiksmus su valdomis ir 2 atnaujinimo veiksmus su ūkiais.

Biržų rajono savivaldybės 2019 metų biudžetas patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. vasario 14 d. sprendimu Nr. T-2 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2019 metų biudžeto patvirtinimo“. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais nustatytos darbuotojams priemokos, kurios mokamos 2019 metais dar nepatvirtinus Savivaldybės biudžeto, t.y. dar nežinodami, kiek Savivaldybės taryba skirs asignavimų darbo užmokesčiui.

Pavyzdžiui: Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. AK-572 darbuotojams nustatyta priemoka (20 ir 25 proc.) pareiginės algos dydžio nuo 2019 m. sausio 1 d. iki 2019 m. birželio 30 d.

Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. AK-581 darbuotojui nustatyta priemoka (20 proc.) pareiginės algos dydžio nuo 2019 m. sausio 2 d. iki 2019 m. liepos 2 d.

⁷⁶ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. sausio 15 d. įsakymas Nr. AK-28.

6. PASIEKTA PAŽANGA ŠALINANT NUSTATYTUS NEATITIKIMUS IR ĮGYVENDINANT REKOMENDACIJAS

Apie audito metu nustatytas kitas klaidas, neatitikimus, teisės aktų pažeidimus konsoliduojamųjų subjektų vadovai buvo informuoti Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos raštais, žodžiu, elektroniniu paštu, kuriuose mes taip pat pateikėme rekomendacijas nustatytiems trūkumams šalinti ir apskaitos kontrolei gerinti (2 priedas).

Mes pažymime daugumos konsoliduojamųjų subjektų vadovų pastangas operatyviai vykdyti audito metu pateiktas rekomendacijas ir šalinti nustatytas klaidas, pažeidimus ir neatitikimus. Džiaugiamės, kad šiuo metu dauguma nustatytų klaidų, neatitikimų yra ištaisyti arba pateikti rekomendacijų įgyvendinimo planai. Pažymėtina, kad dalis rekomendacijų dar neįgyvendinta, bet pagal pateiktus konsoliduojamųjų subjektų atsakymus planuojama jas įgyvendinti. Tikimės, kad šios rekomendacijos bus įgyvendintos, todėl audito ataskaitoje jų pakartotinai nenurodome.

Savivaldybės kontrolierė

Vyriausioji patarėja

Žaneta Eriksonienė

Stasė Čeponienė

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriui

Eil. Nr.	Rekomendacijos	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1	Nustatyti tvarką ir formą, reglamentuojančią, koku būdu Savivaldybės pavaldžios įstaigos turėtų pateikti savivaldybės išdui informaciją apie iš valstybės biudžeto gautas ir panaudotas ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas.	Parengti iš valstybės biudžeto gautų ir panaudotų Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų pateikimo Savivaldybės išdui tvarkos aprašą.	2019-12-01	Biudžeto skyriaus vedėja Biudžeto skyriaus vyriausioji specialistė
2	Užtikrinti, kad Savivaldybės įstaigos teiktų informaciją apie Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšas, o Savivaldybės išdas Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitoje teisingai parodytų duomenis apie gautą ir panaudotą Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramą.	Išsiųsti įstaigoms iš valstybės biudžeto gautų ir panaudotų Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų pateikimo Savivaldybės išdui tvarkos aprašą. Įstaigų pateiktus duomenis įtraukti į Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitą.	2019-12-31	Biudžeto skyriaus vyriausioji specialistė
3	Kontroliuoti ir užtikrinti, kad Savivaldybės įstaigos nepažeistų Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatų, kurios draudžia įstaigoms savo vardu skolintis lėšų, prisiimti bet kokių skolinių įsipareigojimų.	Išsiųsti raštą Savivaldybės įstaigoms, kad privalo laikytis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatų, kurios draudžia įstaigoms savo vardu skolintis lėšų, prisiimti bet kokių skolinių įsipareigojimų. Kontroliuoti pateiktas mokėtinų ir gautinų sumų ataskaitas (forma Nr. 4)	Nuolat ataskaitinio laikotarpio pabaigoje	Biudžeto skyriaus vedėja Biudžeto skyriaus vyriausioji specialistė
4	Užtikrinti, kad konsoliduotųjų finansinių ataskaitų duomenys būtų tikrinami, būtų pateikti teisingi ir korektiški bei parodytų tikrą Savivaldybės finansinę būklę.	Išsiųsti įstaigoms raštą dėl teisingų ir korektiškų duomenų, pateikiamų į VSAKIS užtikrinimo. Tikrinti ataskaitų teisingumą.	2020-05-31	Biudžeto skyriaus vyriausioji specialistė

5	Įpareigoti atsakingus asmenis užtikrinti Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo ir buhalterinės apskaitos duomenų suderinamumą ir teisingumą.	Iš Statybos ir infrastruktūros skyriaus gavus informaciją, reikalingą ūkinių įvykių registracijai, nesantį turtą, registruosime buhalterinėje apskaitoje.	Gavus informaciją, registruosime nedelsiant.	Buhalterinės apskaitos skyriaus išlaidų apskaitos buhalterė
		Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašo ir buhalterinės apskaitos duomenų suderinamumas ir teisingumas bus įgyvendinamas išsiaiškinus kaip tas turi būti atliekama.	Iki 2020 birželio 30 d. turi būti suderinti dabar turimi duomenys. Nuolatos duomenys bus tikslinami.	Statybos ir infrastruktūros skyriaus vedėjas
6	Patikslinti Biržų miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašą ir Vabalninko miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašą.	Biržų miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašas ir Vabalninko miesto vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašas bus patikslinti.	Iki 2020 birželio 30 d. sąrašai bus patikslinti. Vėliau tai bus daroma pagal poreikį.	Statybos ir infrastruktūros skyriaus vedėjas
7	Užtikrinti, kad į Savivaldybės buhalterinę apskaitą būtų įtraukti Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti parkai ir skverai.	Parkų ir skverų inventorizacija ir duomenų pateikimas Buhalterinės apskaitos skyriui bus atliekamas etapais, atsižvelgiant į turimų lėšų kiekį.	iki 2024 m. gruodžio 31 d. (nupirkus inventorizavimo paslaugą). Iki 2029 m. gruodžio 31 d. (inventorizaciją atliekant Savivaldybės administracijos darbuotojui)	Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji specialistė
		Iš Architektūros ir urbanistikos skyriaus gavus informaciją, reikalingą ūkinių įvykių registracijai, nesantį turtą, registruosime buhalterinėje apskaitoje.	Gavus informaciją, registruosime nedelsiant	Buhalterinės apskaitos skyriaus išlaidų apskaitos buhalterė
8	Užtikrinti su želdynais susijusių duomenų viešumą, kaip to reikalauja Želdynų įstatymo nuostatos. Savivaldybės interneto svetainėje vidaus ir	Želdynų ir želdinių inventorizacijos, jų būklės stebėsenos bei kitų su želdynais ir želdiniais susiję	Iki 2020 m. sausio 1 d.	Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji specialistė

	išorės vartotojams kasmet pateikti tikrą ir teisingą informaciją apie esamus Biržų rajono savivaldybės teritorijoje skverus, parkus, alėjas ir kt..	duomenys bus paviėšinti Savivaldybės interneto svetainėje.		
9	Užtikrinti, kad Savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto ataskaita būtų korektiška bei atitiktų įstaigų finansinės būklės ataskaitų (išskyrus valstybės turta) duomenis.	Lyginti viešojo sektoriaus subjektų pateiktus savivaldybės nuosavybės teise priklausančio turto duomenis su konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos duomenimis paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną	Iki 2020 m. gegužės 28 d.	Biudžeto skyriaus vyresnioji specialistė
		Sustiprinsime kontrolę	Parengus metinę turto ataskaitą	Buhalterinio skyriaus vedėja
10	Sutvarkyti Valstybės tarnautojų registro duomenis, kad jie atitiktų Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu (su vėlesniais pakeitimais) pagal patvirtintą Biržų rajono savivaldybės administracijos pareigybių sąrašą.	Duomenys Valstybės tarnautojų registre patikslinti.	Rekomendacija įgyvendinta 2019-07-10	Personalo skyriaus vyriausioji specialistė, atliekanti skyriaus vedėjo funkcijas
11	Priemokas darbuotojams skirti patvirtinus Savivaldybės biudžetą bei žinant patvirtintų asignavimų darbo užmokesčiui sumą. Skiriant priemokas darbuotojams už papildomą darbą, įvertinti papildomų užduočių mastą, laiką bei rezultatus.	1. Iki Savivaldybės biudžeto patvirtinimo priemokas skirti tik tęstinei veiklai ir įstatymuose nustatytiems įsipareigojimams vykdyti. 2. Peržiūrėti ir pakeisti Biržų rajono savivaldybės administracijos darbo tvarkos taisyklės, jose aiškiai reglamentuojant priemonų skyrimo tvarką (numatant papildomų užduočių masto, laiko, rezultatų įvertinimo būdus).	nuolat Iki 2019-12-31	Administracijos direktorius Personalo skyriaus vedėja

Plano sudarymo paaiškinimas:

1–2 lentelės stulpelius užpildo Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai, atlikę auditą;
3–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Biržų rajono savivaldybės įstaigų direktoriams:
 Biržų turizmo informacijos centras
 Biržų r. mokykla-darželis „Vyturėlis“
 Biržų r. Germanišio mokykla-daugiafunkcis centras
 Biržų r. Medeikių pagrindinė mokykla
 Biržų r. Papilio pagrindinė mokykla
 Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokykla
 Biržų r. kūno kultūros ir sporto centras
 Biržų r. Legailių globos namai
 Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“
 Biržų lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“
 Biržų r. Kirdonių daugiafunkcis centras
 Biržų r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuras
 VšĮ Vaiko užuovėja
 Biržų r. savivaldybės viešoji biblioteka
 Biržų r. Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras
 Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla
 Biržų r. Pabiržės pagrindinė mokykla
 Biržų r. savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba
 Biržų krašto muziejus „Sėla“
 Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla

Eil. Nr.	Rekomendacijos	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1	Užtikrinti, kad įstaigos finansinių ataskaitų duomenys būtų tikrinami, pateikti Išdui teisingi ir korektiški, bei parodytų tikrą įstaigos finansinę būklę.			

Plano sudarymo paaiškinimas:

1–2 lentelės stulpelius užpildo Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai, atlikę auditą;
 3–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas.

PRIEDAI

Audito ataskaitos „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo audito rezultatų“ priedas Nr. 1

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito tikslas:

- įvertinti Biržų rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomą nuomonę;
- įvertinti Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę.

Auditas atliktas:

- pagal Valstybinio audito reikalavimus⁷⁷, Tarptautinius audito standartus⁷⁸.
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotosiose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o Savivaldybės biudžetas ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir savivaldybės biudžeto vykdymo vertinimui taikėme kiekybinio reikšmingumo lygį – 1 proc. (258,2 tūkst. Eur) visų panaudotų savivaldybės biudžeto asignavimų, o Savivaldybės finansinių ataskaitų rinkinio vertinimui – 1 proc. (763,1 tūkst. Eur) viso šiame rinkinyje nurodyto turto. Tai didžiausios priimtinos klaidų sumos, kurias naudojome vertindami ataskaitų teisingumą ir savivaldybės biudžeto vykdymo teisėtumą.

Audito apimtis ir metodai	
Audituotos (konsoliduotos) finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos.	<p>Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys: finansinės būklės, veiklos rezultatų, pinigų srautų, grynojo turto pokyčių ataskaitos, finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis.</p> <p>Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį sudaro konsoliduotosios biudžeto vykdymo ataskaitos: Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo (forma Nr. 1-sav.); Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo (forma Nr. 2-sav.) ataskaitos ir Biudžeto vykdymo ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis.</p> <p>Savivaldybės skolos ataskaitos: Skolinių įsipareigojimų (forma Nr. 3-sav.); Mokėtinų ir gautinų sumų (forma Nr. 4) ataskaitos, parengtos pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis.</p>
2018 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai.	2018 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 73837,77 tūkst. Eur, pabaigoje – 76309,61 tūkst. Eur.

⁷⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 (aktuali redakcija nuo 2015-10-27)

⁷⁸ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

2018 m. pajamos, sąnaudos ir patirtos išlaidos	<p>Savivaldybė gavo 36915,97 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 36606,77 tūkst. Eur sąnaudų. Savivaldybės pagrindinės veiklos rezultatas teigiamas – pajamos viršijo sąnaudas 309,2 tūkst. Eur.</p> <p>Savivaldybės 2018 metų biudžeto pajamų patikslintas planas – 25497,0 tūkst. Eur, praėjusių metų lėšų likutis – 895,4 tūkst. Eur, iš jo praėjusių metų nepanaudota pajamų dalis, kuri viršija praėjusių metų panaudotus asignavimus – 762,1 tūkst. Eur, pajamos iš paskolų – 165,5 tūkst. Savivaldybės 2018 metų biudžeto išlaidos sudarė 25817,8 tūkst. Eur.</p>
Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos	<p>Į 2018 m. Biržų rajono savivaldybės konsoliduotąsias finansines ataskaitas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - įtrauktos 35 viešojo sektoriaus subjektų finansinės ataskaitos, iš jų 30 kontroliuojamų biudžetinių įstaigų, 1 administruojamas išteklių fondas, 4 kontroliuojamos viešosios įstaigos, priskiriamos prie viešojo sektoriaus subjektų. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu likviduota biudžetinė įstaiga Biržų jaunimo mokykla, Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu pertvarkyta Biržų rajono Kratiškių pagrindinė mokykla į Biržų rajono Kratiškių mokyklą-daugiafunkcij centrą; - įtrauktas finansinio turto, kurį sudaro savivaldybei priklausantis šių bendrovių ir viešųjų įstaigų nuosavas kapitalas: 1 savivaldybės įmonė Biržų agrolaboratorija, kurioje viešojo sektoriaus subjektas įgyvendina įmonės savininko teises ir pareigas; 5 kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės: UAB Biržų autobusų parkas, UAB „Biržų šilumos tinklai“, UAB „Biržų vandenys“, UAB „Biržų butų ūkis“, UAB „Biržų komunalinis ūkis“; asocijuotasis subjektas – UAB Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras; 1 kitas subjektas: VšĮ „Tatulos programa“.
Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros:	
2018 m. savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenys	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo iškraipymo rizika.	<p>Turto srityje nustatėme riziką:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dėl turto amortizacijos ir nusidėvėjimo skaičiavimo, registravimo laiku apskaitoje, nuvertėjimo požymių vertinimo, vertės tikslinimo. <p>Įsipareigojimų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Įsipareigojimų vertinimo, užregistravimo apskaitoje ir atskleidimo finansinėse ataskaitose bei vidaus kontrolės priemonių nesilaikymo inventorizuojant įsipareigojimus, duomenų apie įsipareigojimus patikimumo. <p>Pajamų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pajamų priskyrimo teisingam laikotarpiui, teisingo pagrindinės ir kitos veiklos pajamų grupavimo, duomenų apie pajamas patikimumo. <p>Sąnaudų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pagal nuomos ir panaudos sutartis perduoto turto išlaidų pripažinimo, esminio turto pagerinimo išlaidų pripažinimo

	<p>remonto sąnaudomis.</p> <p>Ataskaitų sudarymo srityje nustatėme rizikas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kad bus atskleista ne visa ir netiksli pagal VSAFAS privaloma informacija savivaldybės konsoliduotų finansinių ataskaitų rinkinyje; ▪ kad bus atskleista ne visa ir netiksli pagal teisės aktų reikalavimus privaloma informacija savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje. <p>Be sričių, kuriose nustatyta reikšmingo iškraipymo rizika, svarbiausiomis audito sritimis buvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> - turtas; - ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai; - pajamos; - darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos; - kitos (ne darbo užmokesčio) sąnaudos; - finansinė ir investicinė veikla.
Turto sritis	<p>Ilgalaikio materialiojo turto (žemės, pastatų, infrastruktūros ir kitų statinių, nekilnojamųjų kultūros vertybių, kito ilgalaikio materialiojo turto, nebaigtos statybos); ilgalaikio finansinio turto, biologinio turto, trumpalaikio turto (ilgalaikio materialiojo turto, skirta parduoti, sukauptų gautinų sumų, pinigų ir pinigų ekvivalentų).</p> <p>Atsirinktuose subjektuose įvertinome turto inventorizacijos atlikimo tinkamumą bei dalyje jų atlikome faktinį turto buvimo patikrinimą. Taip pat atrankos būdu įvertinome turto įsigijimo, amortizacijos, nusidėvėjimo, nuvertėjimo, nurašymo, perdavimo ūkinių operacijų registravimą apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).</p>
Įsipareigojimų sritis	<p>Įsipareigojimų (ilgalaikių finansinių įsipareigojimų, kitų ilgalaikių įsipareigojimų, ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalies, su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų, sukauptų mokėtinų sumų).</p> <p>Atsirinktuose subjektuose įvertinome turto inventorizacijos atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimą apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).</p>
Pajamų sritis	<p>Pagrindinės veiklos pajamų (finansavimo pajamų, mokesčių, pagrindinės veiklos kitų pajamų), kitos veiklos pajamų, finansinės veiklos pajamų.</p> <p>Įvertinome gautinų pajamų inventorizacijos atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome pajamų pripažinimą ir įvertinimą ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimą (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).</p>
Sąnaudų sritis	<p>Pagrindinės veiklos sąnaudų (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, nusidėvėjimo, komunalinių paslaugų ir ryšių, paprastojo remonto ir eksploatavimo, sunaudotų ir parduotų atsargų, socialinių išmokų, finansavimo, kitų paslaugų).</p>

	<p>Atrankos būdu įvertinome:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimą ir registravimą (ar tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumą, tikrumą, užregistravimą teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); - su sąnaudomis susijusių įsipareigojimų ir piniginių lėšų registravimą laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas; - atvaizdavimą tinkamuose ataskaitų straipsniuose.
Metinių finansinių ataskaitų vertinimo sritis	Vertinome, ar duomenys ir informacija metinių finansinių ataskaitų rinkiniuose pateikti pagal finansinėms ataskaitoms keliamus reikalavimus.
Bendras ataskaitų rinkinio ir konsolidavimo proceso vertinimas	<p>Patikrinome taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumą.</p> <p>Patikrinome konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumą, išsamumą ir tikslumą.</p> <p>Patikrinome bendrą ataskaitų rinkinio pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimą, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus, o biudžeto vykdymo ataskaitose – biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus.</p>
Teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis	Pateikta 5 priede.

Audito ataskaitos „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo audito rezultatų“ priedas Nr. 2

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR
AUDITO TARNYBOS RAŠTAI (ATASKAITOS),
PATEIKTI SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJAI IR
KONSOLIDUOJAMIEMS SUBJEKTAMS**

Eil. Nr.	Adresatas	Rašto data	Rašto Nr.	Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos rašto (ataskaitos) antraštė	Teiktų rekomendacijų skaičius
1.	Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ direktoriui	2019-03-27	K4-29	Dėl nustatytų neatitikimų	7
2.	Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ direktoriui	2019-04-08	K4-34	Audito ataskaita dėl Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ finansinio (teisėtumo) audito rezultatų	12
3.	Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriui	2019-04-08	K4-34	Audito ataskaita dėl Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ finansinio (teisėtumo) audito rezultatų	1
4.	Biržų rajono Pabiržės pagrindinės mokyklos direktoriui	2019-04-09	K4-39	Audito ataskaita dėl Biržų rajono Pabiržės pagrindinės mokyklos finansinio (teisėtumo) audito rezultatų	17
5.	Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro direktorei	2019-06-05	K4-53	Dėl nustatytų neatitikimų	7
6.	VšĮ socialinių paslaugų centro direktoriui	2019-06-20	K4-57	Dėl audito metu nustatytų neatitikčių	2
7.	Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro direktorei	2019-06-21	K4-58	Audito ataskaita dėl Biržų rajono Kratiškių mokyklos-daugiafunkcio centro finansinio (teisėtumo) audito rezultatų	13
8.	Biržų rajono Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro direktoriui	2019-06-21	K4-60	Audito ataskaita dėl Biržų rajono Germanišio mokyklos-daugiafunkcio centro finansinio (teisėtumo) audito rezultatų	15
9.	Biržų „Aušros“ pagrindinės mokyklos direktorei	2019-07-01	K4-62	Dėl audito metu nustatytų neatitikčių	2

Audito ataskaitos „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo audito rezultatų“ priedas Nr. 3

**BUHALTERINĖS APSKAITOS DUOMENŲ
NEATITIKIMAI SU BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
TARYBOS SPRENDIMO DUOMENIMIS 2018 M.
GRUODŽIO 31 DIENAI**

Gatvės numeris	Gatvės pavadinimas	Patvirtinta Tarybos sprendimu, ilgis, km	Buhalterinės apskaitos duomenimis, ilgis km
B-004	Akacijų tak.	0,127	i apskaitą neįtraukta
B-006	Alyvų tak.	0,466	i apskaitą neįtraukta
B-009	Astravo g.	1,100	1,4
B-010	Ateities g.	0,302	0,291
B-015	Aviečių g.	0,100	i apskaitą neįtraukta
B-016	Ažuolyno g.	0,281	0,267
B-017	Ažuolo g.	0,363	i apskaitą neįtraukta
B-019	Bažnyčios g.	0,166	Buhalterinėje apskaitoje Ligoninės g.
B-020	Begonijų g.	0,174	i apskaitą neįtraukta
B-022	Bičių g.	0,273	i apskaitą neįtraukta
B-023	Bičiulių tak.	0,537	i apskaitą neįtraukta
B-032	Diemedžių tak.	0,125	i apskaitą neįtraukta
B-034	Dvaro g.	0,442	0,355
B-035	Eglynų g.	0,580	0,546
B-040	Gėlių tak.	0,555	i apskaitą neįtraukta
B-042	Gilių g.	0,280	i apskaitą neįtraukta
B-044	Gluosnių g.	0,290	0,258
B-045	Gvazdikų g.	0,174	i apskaitą neįtraukta
B-047	Ievų g.	0,338	i apskaitą neįtraukta
B-052	Jaunuolių g.	0,173	i apskaitą neįtraukta
B-053	Jazminų tak.	0,453	i apskaitą neįtraukta
B-057	P. Kalpoko g.	0,439	Kalpoko asfaltuota g. 0,439 km, inv. Nr. 01302109; Kalpoko gatvės asfalto dangos remontas, inv. Nr. 171330018
B-061	Kaulenio g.	0,200	i apskaitą neįtraukta
B-063	Kėnių tak.	0,127	i apskaitą neįtraukta
B-065	Kilučių g.	2,020	2,671
B-066	Klevų g.	0,244	0,235
B-067	P. Klybo g.	0,784	0,38
B-069	Kooperatininkų g.	0,346	0,322
B-073	Lanksvų tak.	0,125	i apskaitą neįtraukta
B-076	Lazdynų g.	0,910	i apskaitą neįtraukta
B-077	Lelijų g.	0,256	0,248
B-086	Maumedžių g.	0,266	0,25

B-089	Mėtų g.	0,203	į apskaitą neįtraukta
B-098	Pakalničių g.	0,237	į apskaitą neįtraukta
B-100	Paparčių g.	0,319	0,3
B-101	Parko g.	0,152	0,142
B-104	Pastaunyko g.	0,534	Pastaunyko g. iki Laisvės g. asfaltuota 0,534 km, inv. Nr. 01302139; Pastaunyko žvyruota g., inv. Nr. 01302160
B-105	Pastotės g.	0,800	į apskaitą neįtraukta
B-107	Pelargonijų g.	0,172	į apskaitą neįtraukta
B-116	Pušyno g.	0,206	į apskaitą neįtraukta
B-117	Pušų g.	0,181	0,171
B-118	Putino tak.	0,479	į apskaitą neįtraukta
B-119	Putinų g.	0,551	į apskaitą neįtraukta
B-122	Ramunių g.	0,133	0,14
B-125	Rytų g.	0,295	į apskaitą neįtraukta
B-128	Rožių tak.	0,444	į apskaitą neįtraukta
B-130	Ruoliškio g.	0,905	0,886
B-133	Šaltalankio g.	0,200	į apskaitą neįtraukta
B-135	Salvijų g.	0,237	į apskaitą neįtraukta
B-137	Saulės tak.	0,510	į apskaitą neįtraukta
B-138	Saulėtekio g.	0,292	0,275
B-139	Sedulų tak.	0,128	į apskaitą neįtraukta
B-140	Senolių g.	0,171	į apskaitą neįtraukta
B-144	Širvėnos g.	0,141	0,132
B-145	Širvėnos tak.	0,526	į apskaitą neįtraukta
B-147	Slyvų g.	0,527	į apskaitą neįtraukta
B-150	Sodžiaus tak.	0,337	į apskaitą neįtraukta
B-151	Sparnų g.	0,298	0,351
B-154	Šviesos g.	0,364	0,353
B-158	Tiekimo g.	0,684	0,678
B-159	Tylos g.	1,310	1,291
B-161	Tiškevičių g.	0,602	į apskaitą neįtraukta
B-162	Tujų g.	0,205	į apskaitą neįtraukta
B-163	Tulpių g.	0,700	į apskaitą neįtraukta
B-165	Tvenkinio g.	0,342	į apskaitą neįtraukta
B-167	Vakarų g.	0,241	į apskaitą neįtraukta
B-168	Vandens tak.	0,566	į apskaitą neįtraukta
B-169	Vartų tak.	0,491	į apskaitą neįtraukta
B-171	Vejos tak.	0,536	į apskaitą neįtraukta
B-175	Vynuogių g.	0,570	į apskaitą neįtraukta
B-177	Vytauto g.	1,325	2,735
B-183	Žibučių g.	0,237	į apskaitą neįtraukta
B-184	Žiedų g.	0,202	į apskaitą neįtraukta
B-185	Žilvičių g.	0,174	į apskaitą neįtraukta

Audito ataskaitos „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo audito rezultatų“ priedas Nr. 4

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2018 M.
KONSOLIDUOJAMŲ VIEŠOJO SEKTORIAUS
SUBJEKTŲ SĄRAŠAS**

Kodas	Subjekto pavadinimas	Konsolidavimo lygis	Isteigimo data	Iėjimo į konsolidavimo sąrašą data	Likvidavimo/reorganizuavimo data
1	2	6	7	8	9
154891295	Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba	III konsolidavimo lygis	2000-08-01	2010-01-01	--
155324419	Viešoji įstaiga „Vaiko užuovėja“	III konsolidavimo lygis	2003-12-30	2017-01-01	--
188642518	Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba	III konsolidavimo lygis	2004-01-14	2010-01-01	--
188642660	Biržų rajono savivaldybės administracija	III konsolidavimo lygis	2001-05-01	2010-01-01	--
190534528	Biržų lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“	III konsolidavimo lygis	2003-01-07	2010-01-01	--
190534670	Biržų lopšelis-darželis „Genys“	III konsolidavimo lygis	2003-01-07	2010-01-01	--
190544821	Biržų rajono Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras	III konsolidavimo lygis	1999-12-12	2010-01-01	--
190545695	Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	2000-01-25	2010-01-01	--
190545880	Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	1999-11-30	2010-01-01	--
190546078	Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	2000-02-24	2010-01-01	--
190546110	Biržų „Saulės“ gimnazija	III konsolidavimo lygis	1999-12-17	2010-01-01	--
190546797	Biržų rajono Medeikių pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	2000-11-30	2010-01-01	--
190546982	Biržų rajono Papilio pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	2000-01-19	2010-01-01	--
190547931	Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokykla	III konsolidavimo lygis	1999-12-08	2010-01-01	--
190548271	Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešoji biblioteka	III konsolidavimo lygis	2000-07-04	2010-01-01	--
190562082	Biržų krašto muziejus „Sėla“	III konsolidavimo lygis	2000-07-04	2010-01-01	--
190570182	Viešoji įstaiga Biržų ligoninė	III konsolidavimo lygis	2000-04-21	2010-01-01	--

190594653	Biržų r. Nemunėlio Radviliškio pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	2000-09-05	2010-01-01	--
191528414	Biržų rajono Legailių globos namai	III konsolidavimo lygis	2000-04-21	2010-01-01	--
191657042	Biržų r. Germaniško mokykla-daugiafunkcis centras	III konsolidavimo lygis	2000-01-17	2010-01-01	--
191820888	Biržų jaunimo mokykla	III konsolidavimo lygis	1999-11-26	2010-01-01	2018-08-31
193319235	Viešoji įstaiga Biržų rajono savivaldybės poliklinika	III konsolidavimo lygis	1996-12-30	2010-01-01	--
193319388	Biržų turizmo informacijos centras	III konsolidavimo lygis	2000-01-11	2010-01-01	--
290533950	Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“	III konsolidavimo lygis	2000-01-20	2010-01-01	--
290534290	Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“	III konsolidavimo lygis	2003-01-13	2010-01-01	--
290546830	Biržų rajono Pabiržės pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	1999-10-20	2010-01-01	--
290547170	Biržų r. Vabalninko Balio Sruogos gimnazija	III konsolidavimo lygis	2000-01-06	2010-01-01	--
291656660	Biržų rajono Pačeriaukštės Petro Poškaus pagrindinė mokykla	III konsolidavimo lygis	2000-07-05	2010-01-01	--
300000416	Biržų kultūros centras	III konsolidavimo lygis	2004-01-27	2010-01-01	--
300072593	Biržų švietimo pagalbos tarnyba	III konsolidavimo lygis	2004-12-10	2010-01-01	--
300095268	Viešoji įstaiga Biržų rajono socialinių paslaugų centras	III konsolidavimo lygis	2007-07-16	2015-01-01	--
301797609	Biržų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	III konsolidavimo lygis	2008-07-22	2010-01-01	--
304195675	Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centras	III konsolidavimo lygis	2016-03-07	2016-01-01	--
304220580	Biržų rajono Kirdonių universalus daugiafunkcis centras	III konsolidavimo lygis	2016-04-01	2016-01-01	--
M161	Biržų rajono savivaldybės išdas	III konsolidavimo lygis	2002-06-24	2010-01-01	--

Audito ataskaitos „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo audito rezultatų“ priedas Nr. 5

Teisės aktai, kuriais vadovaujantis atliktos audito procedūros

Biudžetas, apskaita, darbo užmokestis

1. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, patvirtintas 2016 m. rugsėjo 14 d. įstatymu Nr. XII-2603 (su vėlesniais pakeitimais).
2. Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas, 2016 m. rugsėjo 14 d. Nr. XII-2603 (su vėlesniais pakeitimais).
3. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos 30 d. Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).
4. Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, 2017 m. gruodžio 12 d. Nr. XIII-868.
5. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).
6. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 6 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais).
7. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas, 2017 m. sausio 17 d. Nr. XIII-198 (su vėlesniais pakeitimais).
8. Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas, 2000 m. gruodžio 21 d. Nr. IX-110 (su vėlesniais pakeitimais).
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 26 d. nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. spalio 11 d. nutarimas Nr. 814 „Dėl minimaliojo darbo užmokesčio“.
13. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. balandžio 12 d. įsakymas Nr. A1-177 „Dėl valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų pareigybių aprašo metodikos patvirtinimo“.
14. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gruodžio 18 d. įsakymas Nr. A1-629 „Dėl metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir vidutinio mėnesio darbo valandų skaičių 2017 metais patvirtinimo“.
15. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. 4-171 „Dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus LPK 2012 patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
16. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
17. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymas Nr. 1K-361 „Dėl savivaldybės biudžeto, biudžeto programų sąmatų vykdymo ir skolinių įsipareigojimų statistinių ataskaitų teikimo finansų ministerijai taisyklių ir ataskaitų formų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Socialinės išmokos

18. Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymas, 1994 m. lapkričio 29 d. Nr. I-675 (su vėlesniais pakeitimais).

19. Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymas, 2016 m. birželio 29 d. Nr. XII-2507 (su vėlesniais pakeitimais).

20. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 5 d. nutarimas Nr. 1206 „Dėl socialinės paramos išmokų apskaitos rodiklių dydžių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

21. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 29 d. nutarimas Nr. 346 „Dėl šalpos pensijų ir tikslinių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais, neteko galios 2019-01-01).

Bibliotekų fondai

22. Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas, 1995 m. birželio 6 d. Nr. I-920 (su vėlesniais pakeitimais).

23. Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. spalio 6 d. įsakymas Nr. ĮV - 499 „Dėl Bibliotekų fondo apsaugos nuostatų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Vietinės rinkliavos

24. Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas, 2000 m. birželio 13 d. Nr. VIII-1725 (su vėlesniais pakeitimais).

25. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, 1999 m. birželio 17 d. Nr. VIII-1234 (su vėlesniais pakeitimais).

26. Lietuvos Respublikos reklamos įstatymas, 2000 m. liepos 18 d. Nr. VIII-1871 (su vėlesniais pakeitimais).

27. Lietuvos Respublikos kelių įstatymas, 1995 m. gegužės 11 d. Nr. I-891 (su vėlesniais pakeitimais).

28. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013 m. liepos 30 d. įsakymas Nr. 4-670 „Dėl išorinės reklamos įrengimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

29. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. D1-848 „Dėl statybos reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

30. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymas Nr. D1-713 „Dėl statybos reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Kelių priežiūra ir plėtra

31. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, 2000 m. spalio 12 d. Nr. VIII-2032 (su vėlesniais pakeitimais).

32. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimas Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Turto valdymas, naudojimas, disponavimas juo

33. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas, 2000 m. liepos 18 d. Nr. VIII-1864 (su vėlesniais pakeitimais).

34. Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 (su vėlesniais pakeitimais).

35. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998 m. gegužės 12 d. Nr. VIII-729 (su vėlesniais pakeitimais).

36. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

37. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995 m. gruodžio 5 d. Nr. I-1113 (su vėlesniais pakeitimais).

38. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas, 1996 m. rugsėjo 24 d. Nr. I-1539 (su vėlesniais pakeitimais).

39. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas, 2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1241 (su vėlesniais pakeitimais).

40. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. lapkričio 13 d. nutarimas Nr. 1428 „Dėl valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis taisyklių patvirtinimo“.

41. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl inventORIZacijos taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Kiti teisės aktai

42. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais).

43. Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymas, 2006 m. birželio 13 d. Nr. X-686 (su vėlesniais pakeitimais).

44. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489 (su vėlesniais pakeitimais).

45. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 5 d. nutarimas Nr. 432 „Dėl viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

46. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gruodžio 23 d. nutarimas Nr. 1770 „Dėl mokinių nemokamo maitinimo mokyklose tvarkos aprašo parvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais, neteko galios 2019-01-22).

47. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1435 „Dėl strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų patvirtinimo“.

48. Savivaldybės tarybos sprendimai, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, susiję su audituotomis sritimis.

49. Audituočių įstaigų vidaus dokumentai.